

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЙДЫН ТӨСВИЙН БАГЦЫН 2013 ОНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН

Нэмэлт мэдээлэл авахыг хүсвэл
дараах хаягаар харилцана уу:

Газрын дарга: С.Энхзаяа

Утас: 261663

Цахим хаяг:
enkzayas@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Л.Одгэрэл

Утас: 260512

Цахим хаяг:
odgerell@audit.gov.mn

Ж.Батсайхан

Утас: 261628

Үндэсний Аудитын Газар

Засгийн газрын IY байр
Бага тойруу -3
Улаанбаатар-46
Монгол улс

Цахим хуудас: www.audit.mn

2014 оны 4 дүгээр сар

Аудитыг дуусвар болгосон тухай тайлан

Агуулга

Оршил
Санхүүгийн дотоод хяналтын үнэлгээ
Аудитын явцад илрүүлсэн гол зүйлс, гаргасан
шийдлүүд
Залруулаагүй алдаа
Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт
Аудитын санал дүгнэлт
Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт
Аудитын санал дүгнэлт

Хавсралт 1: Аудитын гэрчилгээ

Хавсралт 2: Менежментийн захидал

Хавсралт 3: Аудит хийгдсэн санхүүгийн нэгтгэсэн
тайлан

Хавсралт 4: Аудит хийгдсэн төсвийн гүйцэтгэлийн
тайлан

Оршил

Эрүүл мэндийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагын 2013 оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитыг дуусвар болгосон тухай энэхүү тайланг Эрүүл мэндийн яамны удирдлагад танилцуулж байна.

Төрийн аудитын байгууллага Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлд заасан хугацаанд төсвийн шууд захирагч, төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн шатанд эрүүл мэндийн салбарын нийт 118 байгууллагын санхүүгийн тайланд аудит хийж, санал дүгнэлт гаргасан байна.

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд аудит хийх хуулийн хугацаанд өмнөх шатанд хийсэн аудитын дүнг нэгтгэж, дүн шинжилгээ хийхээс гадна аудит хийгдээгүй зарим төсвийн шууд захирагчийн санхүүгийн зарим үйл ажиллагаанд түүвэр сорил хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, хэрэгжүүлэв.

Энэхүү тайланд үйлчлүүлэгчийн санхүүгийн дотоод хяналтын системд хийсэн үнэлгээний тойм, аудитын явцад илрүүлсэн гол зүйлс, гаргасан шийдлүүд, залруулаагүй материаллаг биш алдаа зөрчлийн талаарх тайлбар, тодруулга, өмнөх аудитаар өгсөн зөвлөмжийн хэрэгжилт, үр дүнгийн талаарх тайлбар, тодруулга, аудитын санал дүгнэлтийн хэлбэр, үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан тэмдэглэв.

Менежментийн захидалд үйлчлүүлэгчийн нягтлан бодох бүртгэл, тайлагнал, дотоод хяналтын системийг боловсронгуй болгох зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

Аудитын явцад Үндэсний аудитын газраас гаргасан Санхүүгийн аудитын гарын авлагад дурдсан аудитын төлөвлөлт, объект дээрх үе шат, тайлагналын үе шатны ажлыг гүйцэтгэж, баримтжуулсан бөгөөд аудитад баримтласан стандарт, зарчим, үйл явцын талаарх мэдээллийг аудитын санал дүгнэлтэд тодорхойлсон болно.

Санхүүгийн дотоод хяналтын үнэлгээ

Бид үйлчлүүлэгчийн санхүүгийн тайланд материаллаг алдаа байхгүй гэдгийг нягтлах үүднээс байгууллагын санхүүгийн дотоод хяналтыг аудитын горимын дагуу дахин хянасан.

Аудитын явцад Эрүүл мэндийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагын санхүүгийн дотоод хяналтыг үнэлэхэд үйл ажиллагаандаа холбогдох стандарт, Монгол Улсын Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль болон төсөвт байгууллагад мөрдөх УСНББОУС-ийн бодлого, заавар, журмыг баримталж ажилласан байна.

Эрүүл мэндийн яамны Хяналт – шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газар Эрүүл мэндийн салбарын 2013 оны үйл ажиллагааны үр дүнг Засгийн газрын 2013 оны 322 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Захиргааны байгууллагын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний нийтлэг журам”, 2009 оны 143 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Ил тод байдлыг илтгэх шалгуур үзүүлэлт”-ийн дагуу үнэлжээ.

Тус газар үнэлгээ хийх ажлын төлөвлөгөө удирдамжийг Эрүүл мэндийн сайдаар батлуулан ажилласан бөгөөд бодлогын хэрэгжилтийн ерөнхий үнэлгээ 78,6 хувьтай гарсан байна.

Эрүүл мэндийн салбарын үйл ажиллагааны үр дүнгийн үнэлгээг дор нэгтгэн харуулав.

№	Үзүүлэлт	Үр дүнгийн үнэлгээ		
		Хувь	Оноо	
1	Бодлогын зорилтын хэрэгжилтийн үр дүнгийн үнэлгээ	1. Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилт	77.1	3.9
		2. Монгол Улсын эдийн засаг, нийгмийг хөгжүүлэх Үндсэн чиглэлийн биелэлт	74.0	3.7
		3. Улсын Их Хурлын тогтоол, Ерөнхийлөгчийн зарлиг, Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийн зөвлөмж, Засгийн газрын шийдвэрийн биелэлт	80.1	4.0
		4. Мянганы хөгжлийн зорилтод суурилсан Үндэсний хөгжлийн цогц бодлогын хэрэгжилт	89.3	4.5
		5. УИХ, Засгийн газраас баталсан Үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилт	84.0	4.2
		6. Улсын төсөв болон гадаадын зээл, тусламжийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлж байгаа төслүүдийн хэрэгжилт	84.1	4.2
<i>Үнэлгээний дундаж оноо</i>		<i>Хувь 81.5, Оноо 4.1</i>		
2	Байгууллагын чиг үүргийн үзүүлэлтийн үнэлгээ	1. Төсвийн ерөнхийлөн захирагчаас төсвийн шууд захирагчтай байгуулсан үр дүнгийн гэрээний биелэлт	92.0	4.6
		2. Байгууллагын тухайн жилийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний биелэлт	86.3	4.1
<i>Үнэлгээний дундаж оноо</i>		<i>Хувь 89.2, Оноо 4.5</i>		
3	Байгууллагын нээлттэй байдлын үнэлгээ	1. Байгууллагын ил тод байдлын үнэлгээ	67.8	3.4
<i>Үнэлгээний дундаж оноо</i>		<i>Хувь 67.8, Оноо 3.4</i>		
4	Үйл ажиллагааны үр дагаврын үнэлгээ	1. Засаглалын болон эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн үзүүлэлтийн үнэлгээ	76.4	3.7
		2. Хэрэглэгчийн үнэлгээ	75.4	3.8
<i>Үнэлгээний дундаж оноо</i>		<i>Хувь 75.9, Оноо 3.7</i>		
Ерөнхий үнэлгээ		78.6	4.0	

Эрүүл мэндийн сайдын 2013 оны 123 дугаар тушаалаар “Дотоод аудитын хороо”-г 9 хүний бүрэлдэхүүнтэй байгуулж, 2013 онд 2 удаа хуралдаж, 4 асуудал хэлэлцүүлжээ.

Эрүүл мэндийн салбарын дотоод аудитын үйл ажиллагааны дунд хугацааны төлөвлөгөө, дотоод аудитын үйл ажиллагааны 2013 оны төлөвлөгөөг боловсруулж, дотоод аудитын хорооны хурлаар хэлэлцүүлэн, хорооны тогтоолоор батлуулан ажилласан байна.

Эрүүл мэндийн сайдын 2013 оны 155 дугаар тушаал, Дотоод аудитын хорооны 01 дүгээр тогтоолоор батлагдсан үйл ажиллагааны жилийн төлөвлөгөөний дагуу тухайлсан аудитын төлөвлөгөө /удирдамж/-г Эрүүл мэндийн сайдаар батлуулан ажиллажээ.

Дотоод аудитын хорооны 01 тоот тогтоолоор батлагдсан үйл ажиллагааны жилийн төлөвлөгөөний дагуу дараах дотоод аудитыг гүйцэтгэн, Дотоод аудитын хорооны 2013 оны 08 дугаар сарын 15-ны өдрийн хурлаар хэлэлцүүлсэн байна. Үүнд:

1. Эрүүл мэндийн сайдын 2013 оны 155 дугаар тушаалын дагуу Эрүүл мэндийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагын 2013 оны 1 дүгээр улирлын төсвийн гүйцэтгэл, зарцуулалт, хөрөнгө оруулалтын ашиглалт, зарцуулалтын дотоод аудит;
2. Улаанбаатар хотод баригдаж байгаа эмнэлгийн 5 шилжих барилга, Өвөрхангай аймгийн БОЭТ-ийн өртгөлийн барилгын дотоод аудит;
3. Баянхонгор, Өвөрхангай, Улсын нэгдүгээр төв эмнэлэг, Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төвийн 2013 оны эм, эмнэлгийн хэрэгслийн худалдан авах үйл ажиллагаанд дотоод аудит.

Түүнчлэн Эмгэг судлалын үндэсний төв, Геронтологийн үндэсний төв, Сэтгэцийн эрүүл мэндийн үндэсний төв, Улсын гуравдугаар төв эмнэлэг, Халдварт өвчин судлалын үндэсний төв, Хавдар судлалын үндэсний төв, Арьсны өвчин судлалын үндэсний төвд болон Орхон, Сэлэнгэ аймагт цалин хөлс, нэмэгдэл урамшуулал, мөнгөн тэтгэмж, бараа материалын нөөц, төсвийн холбогдох хууль, тогтоомжийн хэрэгжилтэнд хийх дотоод аудитын ажлыг хийж гүйцэтгэн, Дотоод аудитын хорооны хурлаар хэлэлцүүлэхэд бэлэн болжээ.

Дээрх байдлаас үзэхэд тус газар Сангийн яамнаас гаргасан дотоод аудитын талаарх журам, заавар, аргачлалын дагуу дотоод аудитыг хэрэгжүүлэх эхлэлийг зохих шаардлагын дагуу тавьсан байна.

Эрүүл мэндийн салбарын 2013 онд явуулсан үйл ажиллагааны товч үр дүн

Эрүүл мэндийн сайдын сайд Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулиар дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлж байгаа бөгөөд тайлант хугацаанд хийсэн ажлын талаарх товч үр дүнг танилцуулж байна. Үүнд:

- Хүн амын эрүүл мэндийг хамгаалах, нөхөн сэргээх бодлого;
- Эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, техникийн үйлдвэрлэл, хангамжийн талаарх бодлого;
- Эмнэлгийн үйлчилгээ, эрүүл ахуй, халдвар судлалын хүрээний бодлого;
- Хүн амын эрүүл мэндийг хамгаалах, нийгмийн болон мэргэжлийн арга хэмжээ.

Монгол Улсын Их Хурлын 2012 оны 37 дугаар тогтоол, Засгийн газрын 2012 оны 120 дугаар тогтоолоор батлагдсан Монгол Улсын Засгийн газрын 2012-2016 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөнд эрүүл мэндийн талаар нийт 22 бодлогын зорилт, 38 арга хэмжээ туссан байна.

Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх хүрээнд Эрүүл мэндийн салбарын хууль, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох чиглэлээр УИХ-аар хэлэлцүүлж батлуулсан хууль, тогтоол 3, Засгийн газрын хуралдаанд хэлэлцүүлсэн, танилцуулсан асуудал 10, Засгийн газраар батлагдсан тогтоол 7 байна.

Дээрх зорилтын биелэлтийн талаарх ЭМЯ-ны үнэлгээний тайлангаас үзэхэд Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр дэх Эрүүл мэндийн бодлогын зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний биелэлт 2013 оны байдлаар дундаж хувь 77.1, үүнээс 8

арга хэмжээний биелэлт 100 хувь, 90-95 хувь-2, 80-85 хувь-7, 7 арга хэмжээ-70 хувь, 7 арга хэмжээ-60-65 хувь, 2 арга хэмжээ-50 хувь, 1 арга хэмжээний биелэлт 40 хувь байна.

Эрүүл мэндийн салбарын үйл ажиллагааны гол статистик тоон мэдээллийг товчлон дурдвал дараах байдалтай байна.

Эрүүл мэндийн статистик үзүүлэлт	2012 он	2013 он	Зөрүү
Төрөлт	6,8327	7,3075	Төрөлт 6.9 хувиар нэмэгдсэн.
Эхийн эндэгдэл	100,000 төрөлтөд 48.1	100,000 төрөлтөд 42.2	Эхийн нас баралт 5.9 промиллээр буурлаа.
Нялхсын эндэгдэл	Амьд төрсөн 1,000 хүүхдэд 15.0	Амьд төрсөн 1,000 хүүхдэд 14.1	Нялхсын эндэгдэл 0.9 промиллээр буурлаа.
5 хүртэл насны хүүхдийн эндэгдэл	Амьд төрсөн 1,000 хүүхдэд 18.3	Амьд төрсөн 1,000 хүүхдэд 17.5	5 хүртлэх насны хүүхдийн эндэгдэл 0.9 промиллээр буурлаа.
Хүн амын нийт нас баралт	15,523	14,726	Хүн амын нийт нас баралт 5.1 хувиар буурлаа.
Халдварт өвчин	10,000 хүн амд 139,8	10,000 хүн амд 122,5	Халдварт өвчин 17,3 хувиар буурсан байна.
Тэмбүү	10,000 хүн амд 15.7	10,000 хүн амд 19.8	Тэмбүү 4,1 промиллээр өслөө.
Салхин цэцэг	10,000 хүн амд 8.7	10,000 хүн амд 14.8	Өмнөх оноос 1,7 дахин өслөө
Өвчний учир амбулаторит үзүүлсэн өвчтөн	6,056,596	6,366,794	Амбулаторийн үзлэг 310,198 хүнээр нэмэгджээ
Эмнэлэгт хэвтэлт	652,789 хүн	663,259 хүн	Эмнэлэгт хэвтэлт 16 хувиар нэмэгдсэн байна
Шинээр бүртгэгдсэн халдварт бус өвчний тохиолдол	1,024,034	1,213,138	Шинээр бүртгэгдсэн халдварт бус өвчний тохиолдол 18,5 хувиар өслөө

Тайлант хугацаанд эрүүл мэндийн салбарт гарсан онцлох үйл явцыг товчлон хураангуйлан тэмдэглэв.

- **Элэг болон Үүдэл эс шилжүүлэн суулгах лаборатори** - ийг Улсын нэгдүгээр төв эмнэлэгт байгуулж, эрхтэн шилжүүлэн суулгахад шаардлагатай шинжилгээг эх орондоо хийж, эрхтэн шилжүүлэх олон ажлын эхлэл тавьжээ.
- **“Удам зүйн лаборатори”**-ийг Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төвд нээснээр ургийн гажгийг генийн түвшинд эрт оношлох чадавх бүрджээ.
- **“Перинатологийн төв”**-ийг Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төвд байгуулснаар нярайн үеийн оношилгоо, эмчилгээг олон улсын стандартын дагуу үзүүлэх боломжбүрдсэн байна.
- **Улсын гуравдугаар төв эмнэлэг-зүрхний шигдээс**, цус харвалттай өвчтөнд эрчимт эмчилгээ, нөхөн сэргээх цогц тусламжийг цаг алдалгүй үзүүлдэг болжээ.
- **Аймгийн оношилгооны төв**-ийг 11 аймагт, цаашдаа үлдсэн бүх аймгуудад байгуулснаар иргэд ходоод, уушги, бүдүүн гэдэс, урологийн дурангийн иж бүрдэл, компьютер томограф, дижитал ЭХО болон лабораторийн багц шинжилгээ хийж байна.
- Эрүүл мэндийн бодлогын шинэчлэлийн хүрээнд “Тамхины хяналтын тухай хууль”-д нэмэлт, өөрчлөлт оруулж, тамхи татахыг хориглосон олон нийтийн газрын

хүрээг өргөжүүлсэн нь иргэдийн дам тамхидалтын хор уршгаас хамгаалах, хүүхэд залуучуудын дунд тамхины хэрэглээг бууруулах чухал ач холбогдолтой арга хэмжээ болжээ.

Төсвийн тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн дагуу орон нутаг дахь эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээг аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нартай гэрээ байгуулж, тэдгээрээр төлөөлүүлэн хэрэгжүүлсэн нь санхүүгийн тайлагналын хувьд тайлант хугацаанд хийгдсэн томоохон өөрчлөлтийн нэг болжээ.

Эрүүл мэндийн яам дээрх өөрчлөлтийн дагуу аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж, үйлчилгээ үзүүлэгч байгууллагуудын санхүүгийн тайланг орон нутгийн санхүүгийн тайланд шилжүүлэх ажлыг Сангийн яамнаас өгсөн чиглэлийн дагуу зохион байгуулсан байна.

Сум, өрхийн эмнэлгийн 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний үлдэгдэл 7,786.0 сая төгрөгийн цэвэр хөрөнгө, өр төлбөрийг санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлт тус бүрээр нэгтгэж шилжүүлсэн байна.

Аудитын явцад илрүүлсэн гол зүйлс, гаргасан шийдлүүд

Аудитын явцад төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, дансны нэгдсэн жагсаалт, нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар, төсөвт байгууллагын санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг бэлтгэж гаргах аргачлалын дагуу ажил гүйлгээг бүртгэлд тусгасан байдал, түүвэр сорил хийхээр төлөвлөсөн байгууллагын дансны болон ерөнхий журнал, ерөнхий дэвтэр зэрэг хураангуй бичилтийг арга зүйн хувьд нягтлан үзэж санхүүгийн тайлангийн илэрхийлэлд үнэлэлт өглөө.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар хөндөгдсөн материаллаг биш боловч цаашид санхүүгийн тайлан, тодруулгад материаллаг хэмжээгээр нөлөөлж болзошгүй зарим асуудлыг дараах заалтад хураангуйлан тэмдэглэв. Асуудлыг өмнөх түвшинд хийсэн аудитын явцад гарсан асуудал, төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд аудит хийх явцад түүвэрт хамрагдсан асуудлаас илэрсэн асуудал гэсэн ангилалаар дор нэгтгэн үзүүлэв. Үүнд:

Өмнөх түвшинд хийсэн аудитын дүнгийн талаар

Эрүүл мэндийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагын 2013 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд 160 нэгж байгууллага нэгтгэсэн бөгөөд тэдгээрийн 73,75 хувь буюу 118 байгууллагын 7-д Үндэсний аудитын газар, 98-д орон нутаг дахь аудитын байгууллага, 14-д хараат бус аудитын байгууллага санхүүгийн аудит хийж дүгнэлт гаргасан байна.

Аудитад хамрагдсан байгууллагын 83,9 хувь буюу 99 байгууллага зөрчилгүй, 15,3 хувь буюу 18 байгууллага хязгаарлалттай, 1 байгууллага дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан дүгнэлт авчээ.

Аудитаар нийт 1,393.3 сая төгрөгийн зөрчил арилгуулах 20 албан шаардлага, 206,5 сая төгрөгийн 23 төлбөрийн акт тогтоож, аудит хийсэн байгууллагад хариуцуулсан байна.

Аудитын явцад илэрсэн зөрчлийг дуусвар болгосон тайлан, менежментийн захидалд тусгасан байдлаар ангилан нэгтгэхэд дуусвар болгосон тайланд 380 асуудлаар 7,675.6 сая төгрөг, менежментийн захидалд 132 асуудлаар 3,618,08 сая

төгрөгийн зөрчил дутагдлыг аудит хийлгэсэн байгууллагаар хүлээн зөвшөөрүүлж, баталгаажуулсан байна.

Энэ шатанд хийсэн санхүүгийн аудитаар нийт үйлчлүүлэгч байгууллагын 2013 оны санхүүгийн тайланд 85 асуудлаар 4,167,3 сая төгрөгийн залруулга хийжээ.

Дуусвар болгосон тайланд дурдагдсан нийт зөрчлийн 72,8 хувь нь аймаг, нийслэлд, 27,2 хувь нь Эрүүл мэндийн яамны шууд харъяанд байдаг байгууллагуудад хийсэн аудитаар илэрсэн зөрчил байна.

Төсвийн шууд болон төвлөрүүлэн захирагчийн шатанд хийсэн аудитын дүнг аудитын явцад санхүүгийн тайланд хийсэн залруулга, төлбөрийн акт, албан шаардлага, дуусвар болгосон тайлан, менежментийн захидалд тусгагдсан зөрчлийг **тоо, мөнгөн дүнгээр**, өмнөх зөвлөмжийн биелэлтийн талаарх мэдээллийг **биелэлт, хувь** гэсэн үзүүлэлтээр, санал дүгнэлтийн хэлбэрийг **тоогоор** тус тус илэрхийлж, нэгтгэн ажлын баримтад хавсаргав.

Нийслэлийн хэмжээнд эрүүл мэндийн салбарын 28 байгууллага нэгтгэгдэж байгаа бөгөөд нийслэлийн хэмжээнд 1,224.3 сая төгрөгийн зөрчил илэрсэн нь нийт зөрчлийн 16,0 хувийг эзэлж байна. Эдгээр зөрчлийн нэгтгэлийг ажлын баримтад хавсаргав.

Нийслэлийн хэмжээнд гарсан нийт зөрчлийн 17,2 хувь буюу 211,1 сая төгрөг нь мөнгөн хөрөнгөтэй холбоотой, 4,6 хувь буюу 56,1 сая төгрөг нь авлагатай холбоотой, 11,4 хувь буюу 139,3 сая төгрөг нь бараа материалтай холбоотой, 22,8 хувь буюу 279,2 сая төгрөг нь үндсэн хөрөнгөтэй холбоотой зөрчил дутагдал байна.

Аймгийн эрүүл мэндийн байгууллагад хийсэн аудитаар нийт 4,360.73 сая төгрөгийн зөрчил дутагдал илэрсэн бөгөөд нийт зөрчлийн 42,9 хувь буюу 1,871,2 сая төгрөг нь Орхон аймагт, 10,8 хувь буюу 469,3 сая төгрөг нь Сэлэнгэ аймагт, 5,1 хувь буюу 224,0 сая төгрөг нь Говь-Алтай аймагт тус тус ногдож байна.

Орхон аймгийн эрүүл мэндийн байгууллагад хийсэн аудитын явцад санхүүгийн байдлын тайланд үндсэн хөрөнгөнд тайлагнасан 647,5 сая төгрөгийн дуусаагүй барилга бүртгэснийг тодруулахад 2013 оны 7 дугаар сараас улсын комиссын актаар ашиглалтанд хүлээн авсан одоо ЭМГ үйл ажиллагаа явуулж буй барилгыг дуусаагүй барилга дансанд бүртгэсэн байна. Ашиглаад хагас жил болсон барилгыг дуусаагүй барилгад бүртгэснээс, ашигласан хугацаандаа элэгдэл тооцогдоогүй байна. Иймд тус барилгыг дуусаагүй барилга данснаас барилга байгууламжийн дансанд шилжүүлэн бүртгэх шийдвэрийг гаргуулж, ашигласан хугацааны элэгдлийг нөхөн байгуулах шаардсан албан шаардлага хүргүүлжээ.

Мөнгөн гүйлгээний тайланд Эрүүл мэндийн яамнаас ирсэн 19,9 сая төгрөгийн нэмэлт санхүүжилт, ХӨСҮТ-с ирсэн 2,62 сая төгрөг, орон нутгаас өгсөн санхүүжилт 12,4 сая төгрөг, Сангийн яамнаас өмнөх оны хэмнэлтийн урамшуулал 311,3 мянган төгрөгийг тус тус төсөвт байгууллагын үйл ажиллагааны орлогод бөөн дүнгээр буруу бүртгэсэн байна.

Сэлэнгэ аймгийн эрүүл мэндийн байгууллагад хийсэн аудитын явцад нягтлан бодогчдын ажлын хариуцлагаас шалтгаалж аймгийн Эрүүл мэндийн газар харилцах дансны 21,6 сая төгрөгийн үлдэгдлийг зардлаар бүртгэснээс үйл ажиллганы цэвэр мөнгөн гүйлгээ буруу илэрхийлэгдсэн байна.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2012 оны 230 дугаар тогтоолоор Сэлэнгэ аймгийн Мандал сумын Нэгдсэн эмнэлэг УБТЗХНН-ын харъяа эмнэлэгтэй нэгдсэн боловч Төмөр замын эмнэлгийн санхүүжилт 236,2 сая төгрөгийг санхүүгийн тайланд дутуу тусгасан нь Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалын холбогдох заалтыг зөрчсөн байна.

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн шатанд хийсэн аудитын дүнгийн талаар

Асуудал 1: Мөнгөн хөрөнгийн талаар

Аудитын явцад хийсэн судалгаагаар эрүүл мэндийн салбарын хэмжээнд 2013 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар арилжааны 5 банкинд нийт 38 харилцах данс байгаа бөгөөд 23 харилцах данс нь зохих зөршөөрөлтэй жижиг мөнгөн сангийн зориулалтаар ашиглагдаж байна. Харин 10 байгууллагын 15 харилцах данс зохих зөвшөөрөлгүй, ашиглалт, зориулалт нь тодорхойгүй ашиглалтгүй байгаа тул дансдыг хаалгаж, 398,1 сая төгрөгийг төрийн сангийн зохих дансанд төвлөрүүлэв.

Асуудал 2: Үндсэн хөрөнгийн талаар

Аудитын явцад Эрүүл мэндийн яамны нэр дээр 2013 онд импортоор оруулж ирсэн 3.2 сая ам.доллар буюу 4,472,6 сая төгрөгийн барааг холбогдох байгууллага нь зохих журмын дагуу нягтлан бодох бүртгэл, тайланд тусгасан эсэхийг тулган баталгаажуулав.

Импортоор орж ирсэн дээрх эм, эмнэлгийн хэрэгслээс Япон Улсын Засгийн газрын буцалтгүй тусламжийн хүрээнд 4,036,5 сая төгрөгийн эмнэлгийн тоног төхөөрөмжийг Эрүүл мэндийн сайдын 2013 оны 13 дугаар тушаалаар харьяа зарим байгууллагад хуваарилан нийлүүлсэн байна.

Гэтэл Гэмтэл, согог судлалын үндэсний төв 128,7 сая, Хавдар судлалын үндэсний төв 536,3 сая төгрөгийн тоног төхөөрөмжийг нягтлан бодох бүртгэлд тусгаагүй байна. Тусламжаар ирсэн тоног төхөөрөмжийг нягтлан бодох бүртгэл тайланд тусгаагүй нь анхны хуваарьт өөрчлөлт орсон боловч залруулсан шийдвэр гараагүй, анхан шатны баримт өгөөгүйтэй холбоотой байна

Нягтлан бодох бүртгэлд тусгаагүй 665,0 сая төгрөгийн эмнэлэгийн хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжийг тухайн байгууллагын санхүүгийн тайлан, бүртгэлд зах зээлийн үнээр тусгаж, нэгдсэн тайланд 420,7 сая төгрөгийн залруулга хийлээ.

Асуудал 3: Орлогын талаар

Төсвийн хөрөнгө оруулалтын эх үүсвэрээр хэрэгжүүлсэн төсөл арга хэмжээний санхүүжилтийн дүн нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд орлогоор хүлээн зөвшөөрдөг. Харин хөрөнгө оруулалтын эх үүсвэрээр бий болсон хөрөнгийг доод шатны байгууллагууд дахин орлогоор хүлээн зөвшөөрч бүртгэлд тусгадаг нь орлогын давхардал бий болгож байна.

Эрүүл мэндийн салбар тайлант хугацаанд 38,3 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө оруулалтын санхүүжилт авсан бөгөөд энэ хэмжээгээр орлогын давхардлыг аудитын явцад залруулсан болно.

Асуудал 4: Санхүүгийн тайлангийн нэгтгэлийн талаар

Эрүүл мэндийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд багтдаг байгууллагын жагсаалтыг гаргуулж, санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд тусгасан эсэхийг тулган баталгаажуулахад Эрүүл мэндийн яамны барилга захиалагчийн алба, Монгол Солонгосын Дорнын анагаах ухааны төвийн 2013 оны санхүүгийн тайланг санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд оруулж, тайлагнаагүй байна.

Энэ нь төсвийн тухай хуулийн 54.2-т заасан “Төсвийн ерөнхийлөн захирагч өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээний төсвийн байгууллагын санхүүгийн тайлан, Засгийн газрын шугамаар авч, ашиглаж байгаа хөнгөлөлттэй зээл болон буцалтгүй тусламжийн хөрөнгөөр хэрэгжиж байгаа төсөл, хөтөлбөрийн санхүүгийн тайлан, төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн санхүүгийн тайланг санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хамааруулна.” гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Эрүүл мэндийн яам Төсвийн тухай хуулийн дээрх заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор “Оргил рашаан сувилал” ТӨҮГ-ыг өөрийн мэдэлд бүрэн авч, санхүүгийн нэгтгэсэн тайландаа тусгах асуудлыг Засгийн газар, Төрийн өмчийн хороонд тавьсан боловч шийдэгдээгүй байна.

Эрүүл мэндийн яамны барилга захиалагчийн алба болон Монгол Солонгосын Дорнын анагаах ухааны төвийн удирдлагуудыг Эрүүл мэндийн сайдын тушаалаар томилсон бөгөөд чиг үүрэг, эрхэлдэг үйл ажиллагаа нь тус яамны чиг үүрэг, үйл ажиллагааны хүрээнд энэ салбарын бүрэн хяналтанд багтаж байгаа тул санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд тэдгээрийн санхүүгийн тайланд тусгах ёстой гэж үзэж энэ талаар Эрүүл мэндийн яамнаас холбогдох тайлбар, тодруулгыг албан бичгээр гаргуулж авсан болно.

Барилга захиалагчийн алба нь Засгийн газрын 2014 оны 93 дугаар тогтоолоор татан буугдсан тул тус байгууллагын өмч хөрөнгө, өр авлага, төсвийн өмнө хүлээх үүрэг хариуцлага, бусад үр дүнг шийдвэрлэж, хаалтын баланс гаргах зэрэг ажлыг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хэрэгжүүлэх комисс томилон ажиллуулах, Монгол Солонгосын Дорнын анагаах ухааны төвийн хуулийн этгээдийн хэлбэр, цаашдын чиг үүрэг, үйл ажиллагааг нэгтгэсэн тайланд хэрхэн тусгах асуудлыг шийдвэрлэх зөвлөмж хүргүүлэхээр шийдвэрлэв.

Асуудал 5: Орон нутаг дахь тусгай шилжүүлгийн талаар

Эрүүл мэндийн сайд орон нутаг дахь эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээг Төсвийн тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн дагуу аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нартай гэрээ байгуулж, тэдгээрээр төлөөлүүлэн хэрэгжүүлжээ.

Энэ нь орон нутаг дахь эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг дээшлүүлэх зорилготой бөгөөд гэрээгээр талуудын хооронд үүсэх харилцаа, эрх үүрэг, хүлээх хариуцлага, хүрэх үр дүн, үйлчилгээний санхүүжилтийн эх үүсвэр, түүний гүйцэтгэл, тайлагналд тавигдах шаардлага, үйлчилгээний чанар, стандарт, гэрээ дүгнэх бусад шалгуур үзүүлэлтийг тодорхойлж, баталгаажуулсан байна.

Эрүүл мэндийн яам Төсвийн тухай хуулийн 39.5-д заасны дагуу аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нартай байгуулсан дээрх гэрээний хэрэгжилт, үр дүнг

дүгнэж, үнэлгээ өгсөн байна. Тус яамны Хяналт шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газрын хийсэн энэ үнэлгээгээр аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нар гэрээгээр хүлээсэн үүрэг болох орон нутаг дахь эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээг хангалтгүй хэрэгжүүлсэн дүнтэй гарсан байна.

Тухайлбал Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нартай байгуулсан гэрээний хэрэгжилтийг дүгнэсэн ерөнхий үнэлгээг хувиар тооцвол гэрээний биелэлт дундажаар 48,2 хувьтай гарсан бөгөөд гэрээ байгуулсан аймаг, нийслэлийн 50 хувь нь 38,2 хувиас доогуур үнэлгээ авсан байна. Засаг дарга нартай байгуулсан гэрээний биелэлтийн дүнг ажлын баримтанд хавсаргав.

Зарим аймаг гэрээний биелэлтийг Эрүүл мэндийн яаманд ирүүлэхдээ тайлан мэдээг буруу, дутуу гаргах, огт ирүүлэхгүй байх зэргээр гэрээний үүргээ бүрэн ухамрсарлаагүй, хариуцлагагүй хандсан талаар үнэлгээний танилцуулгад онцлон тэмдэглэжээ.

Гэтэл Эрүүл мэндийн яам дээрх гэрээний хэрэгжилт, үр дүнг харгалзан үзэлгүй 2013 онд гэрээний дагуу орон нутаг дахь эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд зориулан баталсан 85,1 тэрбум төгрөгийг орон нутагт төлөвлөсөн хэмжээгээр 100 хувь санхүүжүүлсэн байна.

Төв, орон нутгийн байгууллагуудын ажлын уялдаагүй, зохион байгуулалтгүй, урсгалаараа, хариуцлагагүй энэ байдал нь гэрээний ач холбогдол, үнэ цэнийг бууруулаад зогсохгүй орон нутаг дахь анхан шатны эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ зохих шаардлагын хэмжээнд ард иргэдэд хүрч чадахгүй байх үндсэн шалтгааны нэг болж байна.

Эрүүл мэндийн сайдад гэрээг зохион байгуулалттай, үр дүнтэй хэрэгжүүлэх замаар орон нутаг дахь анхан шатны эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний чанар, хүртээмжид бодитой ахиц дэвшил гаргахын тулд гэрээний зорилго, ач холбогдол, үнэ цэнийг талуудад харилцан ойлгуулах тодорхой ажил зохион байгуулж, гэрээнд заасан хариуцлагын тогтолцоог улам боловсронгуй болгож, үр дүнг бодитой тооцож, холбогдох арга хэмжээ авч ажиллах талаар зөвлөмж хүргүүлэхээр шийдвэрлэв.

Асуудал 6: Худалдан авах ажиллагааны талаар

Төлөвлөсөн ёсоор салбарын хэмжээний худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөө, тайланг Сангийн яаманд хүргүүлсэн тайлантай тулган баталгаажуулж, худалдан авах ажиллагааг иж бүрэн, бодитой төлөвлөж, тайлагнасан эсэхийг тулган баталгаажуулав.

Эрүүл мэндийн яам худалдан авах төлөвлөгөө, тайланг зөвхөн улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын эх үүсвэрээр хэрэгжүүлэх төсөл арга хэмжээний жагсаалтад үндэслэн гаргасан нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль болон Сангийн сайдын 2012 оны 264 дүгээр тушаалаар баталсан журмын дагуу иж бүрэн төлөвлөж, тайлагнаагүйг харуулж байна.

Сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагын тухайн жилд худалдан авах бараа, ажил, үйлчилгээг Сангийн сайдын 2012 оны 264 дүгээр тушаалаар баталсан журмын дагуу төсвийн хөрөнгө оруулалт, урсгал төсөв, өөрийн хөрөнгө, зээл,

тусламжийн хөрөнгө зэрэг санхүүжилтийн эх үүсвэр тус бүрээр, иж бүрэн төлөвлөж, тайлагнах ёстой.

Эрүүл мэндийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагын түвшин тус бүрийг шат шатанд нь нэгтгэх замаар салбарын хэмжээний худалдан авах ажиллагааг нэгтгэж, удирдах боломж бий болгох удирдлага, зохион байгуулалтын арга хэмжээ авч ажиллах талаар зөвлөмж хүргүүлэхээр шийдвэрлэв.

Асуудал 7: Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийн талаар

Эрүүл мэндийн салбар Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 17.2-т заасан *“Аж ахуйн нэгж байгууллагын удирдлага нь санхүү, бүртгэлийн хууль тогтоомж, стандарт, дүрэм, журам, зааварт нийцүүлэн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг боловсруулан баталж, мөрдөж ажиллана”* гэсэн заалтын дагуу Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг боловсруулж, баталгаажуулан салбарын хэмжээнд санхүү, бүртгэлийн үйл ажиллагаандаа мөрдөж ажилласан байна.

Гэвч 2010 онд баталсан тус баримт бичгийг санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандарт, улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, шинээр батлагдсан Төсвийн тухай хууль, тогтоомж зэрэг стандарт, эрх зүйн орчны шинэчлэл, бодлогын өөрчлөлтэй уялдуулан боловсронгуй болгох шаардлагатай байна.

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг өөрийн байгууллагын онцлог, эрх зүйн орчинтой нийцүүлэн боловсруулж үйл ажиллагаандаа мөрдлөг болгосноор ажил гүйлгээг нягтлан бодох бүртгэлд стандартын дагуу үнэн зөв тусгах, үндсэн болон үндсэн бус үйл ажиллагааны орлого, зарлагыг батлагдсан хэмжээнд холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу зөв ангилж бүртгэх, тайлагнах, төсвийн өмнө хүлээсэн үүргийн биелэлтийг хангаж ажиллах зэрэг үйл ажиллагааг холбогдох хууль, тогтоомж, стандартын хүрээнд явуулах нөхцөл боломжийг бүрдүүлэх чухал ач холбогдолтой юм. Энэ асуудлыг холбогдох хүмүүстэй зөвшилцөж, зөвлөмж өгөхөөр шийдвэрлэв.

Эдгээр асуудал болон санхүүгийн дотоод хяналтын талаархи бидний үнэлэлт дүгнэлт, менежментийн захидалтай нийлээд аудитаар илрүүлсэн гол зүйлсийг бүрдүүлж өгнө.

Төсвийн гүйцэтгэлийн талаар

Монгол Улсын 2013 оны төсвийн тухай хуулиар Эрүүл мэндийн сайдын төсвийн багцын Монгол Улсын төсөвт төвлөрүүлэх орлогын хэмжээг 94,711.7 сая, нийт зарлага 463,890.1 сая төгрөгөөр батлагдсан бөгөөд 85,423.1 сая төгрөгийн орлогыг нийгмийн даатгалын сангаас улсын эмнэлгүүдэд олгох санхүүжилтийн орлогоос, 9,288.7 сая төгрөгийн орлогыг харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлогоор санхүүжүүлэхээр төлөвлөсөн байна.

Харин нийт зардлагын 86,6 хувь буюу 401,621.2 сая төгрөгийг урсгал зардал, 18,3 хувь буюу 85,094.1 сая төгрөгийг эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээний тусгай зориулалтын шилжүүлэг, 8,8 хувь буюу 40,815.5 сая төгрөгийг хөрөнгийн зардал тус тус эзэлж байна.

Эрүүл мэндийн сайдын төсвийн багцын Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаас үзэхэд тайлант хугацаанд 416,1 тэрбум зарцуулж, батлагдсан төсвийг 11,3 хувь буюу 47,7 тэрбум төгрөгөөр хэмнэжээ. Харин урсгал төсвийн 97,8 хувь буюу 394,0 тэрбумтөгрөгийг зарцуулж, 8.9 тэрбум төгрөгөөр хэмнэсэн байна.

Урсгал зардлын дээрх хэмнэлт нь цалинтай холбоотой зардал 2.2 тэрбум, тогтмол зардал 1.9 тэрбум, төрийн өмнөөс гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээ 1.4 тэрбум, мөрийн хөтөлбөрт тусгагдсан зардал 1.5 тэрбум, бусад зардал 1.9 тэрбум төгрөг зарцуулаагүйтэй холбоотой байна. Үүнд төсвийн төлөвлөлтийг үндэслэлгүй хийсэн, төлөвлөсөн ажлыг тайлант хугацаанд нь бүрэн хэрэгжүүлээгүй нь голлон нөлөөлсөн байна.

Төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг аудитын тайланд нэгтгэсэн бөгөөд төсвийн хэтрэлт, хэмнэлтийн шалтгааныг Төсвийн тухай хуулийн 54.5-д заасны дагуу Эрүүл мэндийн яамнаас албан ёсоор гаргуулж, баталгаажуулан ажлын баримтад хавсаргав.

Залруулаагүй алдаа

Аудитын олон улсын стандартын дагуу аудитын явцад илрүүлсэн санхүүгийн тайланд залруулаагүй материаллаг биш аливаа алдаа, зөрчлийг тухайн байгууллагын удирдлагын анхааралд хандуулах шаардлагатай байдаг.

Дээрх шаардлагын дагуу энэ удаагийн аудитаар илэрсэн зарим алдаа зөрчлийг арилгах, цаашид дахин давтан гаргахгүй байхыг аудитын явцад үүрэг болгож, асуудлын бүртгэлд 7 асуудал тусгасанаас Эрүүл мэндийн яамны удирдлагад 6 асуудлын мөрөөр холбогдох арга хэмжээ авах зөвлөмж өгсөн болно. Зөвлөмжийг тусгайлан Менежементийн захидалд тусгасан болно.

Аудитаар нийт 8,738.7 сая төгрөгийн зөрчил дутагдал илэрч, 59,9 хувь буюу 5,230.4 сая төгрөгийн зөрчил дутагдлыг аудитын явцад залруулж, 40,1 хувь буюу 3,508.3 сая төгрөгийн зөрчил, дутагдлыг залруулаагүй байна. Залруулаагүй алдаа, зөрчлийн талаарх дэлгэрэнгүй мэдээллийг ажлын баримтад хавсаргав.

Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Эрүүл мэндийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагын 2012 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитаар 6 зөвлөмж өгсөн бөгөөд зөвлөмжид нягтлан бодогч болон удирдах ажилтнуудын ажлын үр дүнг санхүүгийн тайлан гаргалт, аудитын дүгнэлттэй уялдуулан дүгнэж байх, гадаадын зээл, тусламж, төсөл хөтөлбөр, улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар бэлтгэгдсэн хөрөнгүүдийг данс бүртгэлд тусгуулах, хөрөнгийн ашиглалтад тавих хяналтыг сайжруулах, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн заалтуудыг мөрдөж ажиллах, хууль зөрчсөн албан тушаалтнуудад арга хэмжээ тооцож байх зэрэг асуудал багтсан байна.

Эрүүл мэндийн яам нягтлан бодох бүртгэлийн ажилтнуудын ажлын үр дүнг үнэлэх, дотоод хяналтыг сайжруулах зэрэг зөвлөмжийн мөрөөр холбогдох арга хэмжээ авч тодорхой үр дүнд хүрсэн байна. Харин худалдан авах ажиллагаа, хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүүг зохих журмын дагуу бүртгэж тайлагнах, гадаадын зээл, тусламж, төсөл хөтөлбөр, улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар бэлтгэгдсэн

хөрөнгүүдийг данс бүртгэлд тусгах талаар өгсөн зөвлөмжийг бүрэн хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

Өмнөх шатанд хийсэн аудитын дүнгээс үзэхэд эрүүл мэндийн салбарын байгууллагад 2012 онд 108 зөвлөмж өгснөөс 84 зөвлөмж хэрэгжиж, биелэлт 77.77 хувьтай байна.

Аудитын санал дүгнэлт

Бид Эрүүл мэндийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагын 2013 оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг баталгаажуулах ажлыг Аудитын Олон улсын стандартын дагуу, Монгол улсын холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн гүйцэтгэсэн.

Эдгээр стандартад зааснаар санхүүгийн тайлангууд нь материаллаг зөрчилгүй илэрхийлэгдсэн гэсэн зохих нотолгоог олж авах зорилгоор өмнөх шатанд хийсэн аудитын дүнг үнэлж, нэгтгэх, аудит хийгдээгүй зарим байгууллагын харилцахын болон бусад анхан шатны баримтыг дэлгэрэнгүй, хураангуй бүртгэл, тайлангийн зохих үзүүлэлтүүдтэй тулган шалгав.

Салбарын хэмжээний 2013 оны төсвийн гүйцэтгэлийг материаллаг байдлын суурь үзүүлэлт болгож, аудитын явцад тооцсон эрсдэлийг харгалзаж материаллаг байдлын түвшинг суурь үзүүлэлтийн 1 хувиар тооцсон бөгөөд нийт зөрчил нь материаллаг байдлын түвшингээс доогуур байна.

Иймээс бидний дүгнэлтээр Эрүүл мэндийн яамны бэлтгэсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангууд нь бүгд материаллаг зүйлсийн хувьд 2013 оны 12 дугаар сарын 31-ний санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээг Монгол улсад мөрдөж байгаа стандарт, холбогдох журам, зааврын дагуу үнэн зөвөөр илэрхийлсэн байна гэж үзэж “Зөрчилгүй” санал дүгнэлт өгөхийг Монгол Улсын Ерөнхий аудиторт санал болгож байна.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ АУДИТОР**

210646 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг,
Бага тойруу, Засгийн газрын IV байр
Утас: 26-04-37, Факс: 32-32-66

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЙД Н.УДВАЛ
ТАНАА

2014.04.25 № 670

танай _____-ны № _____-т

Аудитын гэрчилгээ

Төрийн аудитын тухай хуулийн 15.1.1, Төсвийн тухай хуулийн 8.9.5-д заасны дагуу Эрүүл мэндийн сайдын төсвийн багцын 2013 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон жилийн эцсийн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, цэвэр хөрөнгө / өмчийн өөрчлөлт, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан болон холбогдох бусад тайлбар тодруулга бүхий санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд аудит хийв.

Эрүүл мэндийн яамны удирдлага Төсвийн тухай хуульд заасны дагуу тайланг хугацааны санхүүгийн тайланг Нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу бэлтгэж, тайлагнах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайлангууд Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн болон Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт (УСНББОУС), түүнд нийцүүлэн Сангийн сайдын баталсан заавар, журмын дагуу үнэн зөв илэрхийлэгдсэн эсэхэд санал дүгнэлт өгөх нь төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

Санал дүгнэлтийн үндэслэл

Бид аудитыг баталсан Аудитын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлж Монгол Улсын Үндэсний аудитын газраас гаргасан Санхүүгийн аудитын гарын авлагын дагуу гүйцэтгэсэн. Эдгээр стандарт, гарын авлагын шаардлага нь санхүүгийн тайлан материаллаг буруу илэрхийллээс ангид эсэх талаар үндэслэлтэй баталгаа олж авах зорилгоор аудитыг төлөвлөж, гүйцэтгэх явдал болно.

Аудитаар санхүүгийн тайлан дахь дүн хэмжээ болон илчлэл тодруулгыг дэмжих нотлох зүйлийг сорилын үндсэн дээр шалгадаг. Түүнчлэн аудитаар удирдлагын ашигласан нягтлан бодох бүртгэлийн зарчим, хийсэн чухал тооцооллыг үнэлж цэгнэн, санхүүгийн тайлангийн ерөнхий толилуулгыг үнэлдэг.

Бидний хийсэн аудит санал дүгнэлт өгөх хангалттай үндэслэл болно гэдэгт итгэлтэй байна.

Зөрчилгүй санал дүгнэлт

Эрүүл мэндийн сайдын төсвийн багцын 2013 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, үр дүн, цэвэр хөрөнгө / өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээ болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, УСНББОУС-д нийцүүлж Сангийн сайдын баталсан бодлого, аргачлал, журмын дагуу материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн, бодитой илэрхийлсэн байна.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ АУДИТОР

А.ЗАНГАД

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЙДЫН ТӨСВИЙН БАГЦЫН 2013 ОНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН

Менежментийн захидал

Агуулга

Тэргүүлэх ач холбогдол № 1 зүйлс:

Асуудал 1

Санхүүгийн тайлангийн нэгтгэлийн талаар

Асуудал 2

**Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт
бичгийг боловсронгуй болгох талаар**

Тэргүүлэх ач холбогдол № 2 зүйлс:

Асуудал 3

Орон нутаг дахь тусгай шилжүүлгийн талаар

Асуудал 4

Худалдан авах ажиллагааны талаар

Асуудал 5

**Олон улсын байгууллагаас ирүүлсэн зээл,
тусламжийн хөрөнгөнд тавих хяналтын талаар**

Асуудал 6

Хариуцлага тооцох тухай

Менежментийн захидал

Үндэсний аудитын газар аудит бүрийн төгсгөлд аудитаар илрүүлсэн зүйлсийг нэгтгэсэн менежментийн захидлыг үйлчлүүлэгчид зориулж бэлтгэдэг бөгөөд түүнд санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, тайлагналын үйл ажиллагааг сайжруулах зөвлөмжийг тусгадаг билээ.

Энэхүү менежментийн захидлын агуулга Аудитын олон улсын стандарт болон аудитын горимоос урган гарсан болно. Санхүүгийн тайлангийн талаар санал дүгнэлт гаргахад бидний горим зориулагдсан.

Энэ нь Эрүүл мэндийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, горимыг зөвхөн аудитыг үр нөлөөтэй гүйцэтгэхэд шаардагдах цар хүрээнд дахин хянасан бөгөөд оршиж буй бүх сул талыг гаргаж ирэх боломжгүй юм.

Төсвийн шууд болон төвлөрүүлэн захирагчийн түвшинд хийсэн санхүүгийн аудитаар үйлчлүүлэгч байгууллагад хандаж, 122 зөвлөмж хүргүүлсэн байна.

Энэ тайланд тусгасан зөвлөмж нь аудит хийх үеийн нөхцөл байдлын талаархи бидний үнэлэлт, дүгнэлтийг илэрхийлж байгаа бөгөөд Эрүүл мэндийн яамны удирдлагад хандсан болно.

Эдгээр зөвлөмжийг та бидний хамтын ажиллагааны байр сууринаас гаргасан бөгөөд аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хүлээн авч, хэрэгжүүлэх нь танай үүрэг хариуцлага юм.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан Эрүүл мэндийн яамны Санхүү, эдийн засгийн хэлтсийн ажилтнууд болон бусад ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

Менежментийн захидалд дурдсан цаашид санхүүгийн тайланд шууд бөгөөд материаллаг хэмжээгээр нөлөөлж болзошгүй тул анхаарвал зохих асуудлыг ач холбогдлынх нь дарааллаар эрэмбэлэн дор нэгтгэн харуулав.

Ажиглалт

Эрүүл мэндийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд багтдаг байгууллагын жагсаалтыг гаргуулж, санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд тусгасан эсэхийг тулган баталгаажуулахад Эрүүл мэндийн яамны барилга захиалагчийн алба, Монгол Солонгосын Дорнын анагаах ухааны төвийн 2013 оны санхүүгийн тайланг санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд оруулж, тайлагнаагүй байна.

Эдгээр байгууллагын удирдлагыг Эрүүл мэндийн сайдын тушаалаар томилсон бөгөөд чиг үүрэг, эрхэлдэг үйл ажиллагаа нь тус яамны чиг үүрэг, үйл ажиллагааны хүрээнд энэ салбарын бүрэн хяналтанд багтаж байгаа тул санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд тэдгээрийн санхүүгийн тайланд тусгах ёстой гэж үзэж энэ талаар Эрүүл мэндийн яамнаас холбогдох тайлбар, тодруулгыг албан бичгээр гаргуулж авсан болно.

Эрсдэлүүд

Санхүүгийн тайлангийн бодит байдлын тухай иж бүрэн байх, толилуулга ба илчлэлийн талаархи батламж мэдэгдэл зөрчигдөх эрсдэл байна.

Зөвлөмж

Барилга захиалагчийн алба Засгийн газрын 2014 оны 93 дугаар тогтоолоор татан буугдсан тул тус байгууллагын өмч хөрөнгө, өр төлбөр, авлага, төсвийн өмнө хүлээх үүрэг хариуцлага, бусад үр дүнг шийдвэрлэж, хаалтын баланс гаргах зэрэг ажлыг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хэрэгжүүлэх ажлын хэсэг томилон ажиллуулах

“Оргил рашаан сувилал” ТӨҮГ болон Монгол Солонгосын Дорнын анагаах ухааны төвийн хуулийн этгээдийн хэлбэр, цаашдын чиг үүрэг, үйл ажиллагааг нэгтгэсэн тайланд хэрхэн тусгах асуудлыг шийдвэрлэх

Эдгээр зөвлөмжийн хэрэгжилтийг 2014 оны эхний хагас жилд багтаан шийдвэрлэх

Үйлчлүүлэгчийн хариу

Холбогдох арга хэмжээ авч шийдвэрлэнэ.

Ажиглалт

Эрүүл мэндийн салбар Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 17.2-т заасан “Аж ахуйн нэгж байгууллагын удирдлага нь санхүү, бүртгэлийн хууль тогтоомж, стандарт, дүрэм, журам, зааварт нийцүүлэн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг боловсруулан баталж, мөрдөж ажиллана” гэсэн заалтын дагуу Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг боловсруулж, баталгаажуулан салбарын хэмжээнд санхүү, бүртгэлийн үйл ажиллагаандаа мөрдөж ажилласан байна.

Гэвч 2010 онд баталсан тус баримт бичгийг санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандарт, улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, шинээр батлагдсан Төсвийн тухай хууль, тогтоомж зэрэг стандарт, эрх зүйн орчны шинэчлэл, бодлогын өөрчлөлтэй уялдуулан боловсронгуй болгох шаардлагатай байна.

Эрсдэлүүд

Нягтлан бодох бүртгэл, тайлагналын бодлого тодорхойгүй байснаар ажил гүйлгээг нягтлан бодох бүртгэлд буруу тусгах,

Үндсэн болон үндсэн бус үйл ажиллагааны орлого, зарлагыг буруу ангилж бүртгэх

Төсвийн өмнө хүлээсэн үүргийн биелэлтийг тухай бүр хангаж ажиллахгүй зөрчил дутагдал гаргах

Эдгээрээс гадна санхүүгийн тайланг толилуулахдаа гаргадаг бодит байдлын тухай батламж мэдэгдэлүүд зөрчигдөх эрсдэлтэй юм.

Зөвлөмж

Одоо мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, шинээр батлагдсан Төсвийн тухай хууль, тогтоомж зэрэг стандарт, эрх зүйн орчны шинэчлэл, бодлогын өөрчлөлтэй уялдуулан боловсронгуй болгож, 2014 оны эхний хагас жилд багтаан баталгаажуулах.

Зөвлөмжийн биелэлтийг 2014 онд багтааж, Үндэсний аудитын газарт ирүүлэх

Үйлчлүүлэгчийн хариу

Холбогдох арга хэмжээ авч шийдвэрлэнэ.

Ажиглалт

Эрүүл мэндийн сайд орон нутаг дахь эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээг Төсвийн тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн дагуу аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нартай гэрээ байгуулж, тэдгээрээр төлөөлүүлэн хэрэгжүүлжээ.

Эрүүл мэндийн яам дээрх гэрээний хэрэгжилт, үр дүнг харгалзан үзэлгүй 2013 онд гэрээний дагуу орон нутаг дахь эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд зориулан баталсан 85,1 тэрбум төгрөгийг орон нутагт төлөвлөсөн хэмжээгээр 100 хувь санхүүжүүлсэн байна.

Эрсдэлүүд

Санхүүгийн тайланг толилуулахдаа гаргадаг бодит байдлын тухай үнэн зөв байх, тохиолдсон байх Хэмжилт ба толилуулгын талаар батламж мэдэгдэлүүд зөрчигдөх эрсдэлтэй байна.

Зөвлөмж

Засаг дарга нартай байгуулсан гэрээг зохион байгуулалттай, үр дүнтэй хэрэгжүүлэх замаар орон нутаг дахь анхан шатны эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний чанар, хүртээмжид бодитой ахиц дэвшил гаргахын тулд гэрээний зорилго, ач холбогдол, үнэ цэнийг талуудад харилцан ойлгуулах тодорхой ажил зохион байгуулж, гэрээнд заасан хариуцлагын тогтолцоог улам боловсронгуй болгож, үр дүнг бодитой тооцож, холбогдох арга хэмжээ авч ажиллах.

Зөвлөмжийн биелэлтийг 2014 онд багтааж, Үндэсний аудитын газарт ирүүлэх

Үйлчлүүлэгчийн хариу

Холбогдох арга хэмжээ авч шийдвэрлэнэ.

Ажиглалт

Эрүүл мэндийн яам худалдан авах төлөвлөгөө, тайланг зөвхөн улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын эх үүсвэрээр хэрэгжүүлэх төсөл арга хэмжээний жагсаалтад үндэслэн гаргасан нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль болон Сангийн сайдын 2012 оны 264 дүгээр тушаалаар баталсан журмын дагуу иж бүрэн төлөвлөж, тайлагнаагүйг харуулж байна.

Сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагын тухайн жилд худалдан авах бараа, ажил, үйлчилгээг Сангийн сайдын 2012 оны 264 дүгээр тушаалаар баталсан журмын дагуу төсвийн хөрөнгө оруулалт, урсгал төсөв, өөрийн хөрөнгө, зээл, тусламжийн хөрөнгө зэрэг санхүүжилтийн эх үүсвэр тус бүрээр, иж бүрэн төлөвлөж, тайлагнах ёстой.

Эрсдэлүүд

Санхүүгийн тайланг толилуулахдаа гаргадаг бодит байдлын тухай үнэн зөв байх, тохиолдсон байх Хэмжилт ба толилуулгын талаар батламж мэдэгдэлүүд зөрчигдөх эрсдэлтэй байна.

Зөвлөмж

Эрүүл мэндийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагын түвшин тус бүрийг шат шатанд нь нэгтгэх замаар салбарын хэмжээний худалдан авах ажиллагааг санхүүжилтийн эх үүсвэр тус бүрээр нь нэгтгэж, удирдах тогтолцоо бий болгох удирдлага, зохион байгуулалтын арга хэмжээ авах

Зөвлөмжийн биелэлтийг 2014 онд багтааж, Үндэсний аудитын газарт ирүүлэх

Үйлчлүүлэгчийн хариу

Холбогдох арга хэмжээ авч шийдвэрлэнэ.

Ажиглалт

Аудитын явцад Эрүүл мэндийн яамны нэр дээр 2013 онд импортоор оруулж ирсэн 3.2 сая ам.доллар буюу 4,472,6 сая төгрөгийн барааг холбогдох байгууллага нь зохих журмын дагуу нягтлан бодох бүртгэл, тайланд тусгасан эсэхийг тулган баталгаажуулав.

Импортоор орж ирсэн дээрх эм, эмнэлгийн хэрэгслээс Япон Улсын Засгийн газрын буцалтгүй тусламжийн хүрээнд 4,036,5 сая төгрөгийн эмнэлгийн тоног төхөөрөмжийг Эрүүл мэндийн сайдын 2013 оны 13 дугаар тушаалаар харъяа зарим байгууллагад хуваарилан нийлүүлсэн байна.

Гэтэл Гэмтэл, согог судлалын үндэсний төв 128,7 сая, Хавдар судлалын үндэсний төв 536,3 сая төгрөгийн тоног төхөөрөмжийг нягтлан бодох бүртгэлд тусгаагүй байна. Тусламжаар ирсэн тоног төхөөрөмжийг нягтлан бодох бүртгэл тайланд тусгаагүй нь анхны хуваарьт өөрчлөлт орсон боловч залруулсан шийдвэр гараагүй, анхан шатны баримт өгөөгүйтэй холбоотой байна

Нягтлан бодох бүртгэлд тусгаагүй 665,0 сая төгрөгийн эмнэлэгийн хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжийг тухайн байгууллагын санхүүгийн тайлан, бүртгэлд зах зээлийн үнээр тусгаж, нэгдсэн тайланд 420,7 сая төгрөгийн залруулга хийлээ.

Эрсдэлүүд

Санхүүгийн тайланг толилуулахдаа гаргадаг бодит байдлын тухай үнэн зөв байх, тохиолдсон байх Хэмжилт ба толилуулгын талаар батламж мэдэгдэлүүд зөрчигдөх эрсдэлтэй байна.

Зөвлөмж

Гадаадын зээл, тусламжийн хөрөнгийн эх үүсвэрээр бий болсон хөрөнгө, тоног төхөөрөмжийг салбарын хэмжээнд нэгтгэж, хянах тогтолцоо бий болгож баталгаажуулах

Ингэхдээ энэ асуудалтай холбоотой хууль, эрх зүйн актад үндэслэн салбарын хэмжээнд мөрдөх журам, заавар боловсруулж, нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичигт тусгах

Зөвлөмжийн биелэлтийг 2014 онд багтааж, Үндэсний аудитын газарт ирүүлэх

Үйлчлүүлэгчийн хариу

Холбогдох арга хэмжээ авч шийдвэрлэнэ.

Ажиглалт

Эрүүл мэндийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагын 2013 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд 160 нэгж байгууллага нэгтгэсэн бөгөөд тэдгээрийн 73,75 хувь буюу 118 байгууллагын 7-д Үндэсний аудитын газар, 98-д орон нутаг дахь аудитын байгууллага, 14-д хараат бус аудитын байгууллага гэрээний үндсэн дээр санхүүгийн аудит хийж дүгнэлт гаргасан байна.

Аудитад хамрагдсан байгууллагын 83,9 хувь буюу 99 байгууллага зөрчилгүй, 15,3 хувь буюу 18 байгууллага хязгаарлалттай, 1 байгууллага дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан дүгнэлт авчээ.

Эрсдэлүүд

Санхүүгийн тайланг толилуулахдаа гаргадаг бодит байдлын тухай үнэн зөв байх батламж мэдэгдэлүүд зөрчигдөх эрсдэлтэй байна.

Зөвлөмж

Төрийн аудитын төв, орон нутгийн байгууллагаас 2014 хийсэн санхүүгийн аудитын аудитаар “Хязгаарлалттай” дүгнэлт авсан 18 байгууллагын удирдлага, санхүү, бүртгэлийн ажилтнуудад Төрийн аудитын тухай хуулийн 28.1-д заасны дагуу сахилгын шийтгэл ногдуулах.

Харин “Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан” гэсэн дүгнэлт авсан Хатгал сум дундын эмнэлгийн удирдлага, санхүү, бүртгэлийн ажилтнуудад дээрх хуулийн 28.2-т заасан арга хэмжээ авах

Зөвлөмжийн биелэлтийг 2014 онд багтааж, Үндэсний аудитын газарт ирүүлэх

Үйлчлүүлэгчийн хариу

Холбогдох арга хэмжээ авч шийдвэрлэнэ.

АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН

Тайлант үе: 2013/01/01 - 2013/12/31

/төгрөгөөр/

Балансын зүйл	12/31/2012	12/31/2013
МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	869,580,215.42	1,771,003,961.91
Кассанд байгаа бэлэн мөнгө	56,976,280.11	26,754,054.36
Төгрөг\ ЖМС	56,976,280.11	26,754,054.36
Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	785,836,945.31	1,739,690,403.55
Төгрөг	785,836,945.31	1,739,690,403.55
Төсөвт байгууллагын харилцах	593,348,169.57	0.02
Төсөвт харилцах (Арилжааны банк)	192,488,775.74	405,067,759.69
Нэмэлт санхүүжилтийн харилцах		1,334,622,643.84
Замд яваа мөнгөн хөрөнгө	26,766,990.00	4,559,504.00
АВЛАГА	6,640,838,448.28	1,040,228,216.07
Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	23,235,610.15	29,490,566.49
Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	41,777,860.00	280,619,073.90
Татаас, санхүүжилтийн авлага	478,617,556.33	15,872,969.00
Бусад авлага	6,097,207,421.80	714,245,606.68
Байгууллагаас авах авлага	5,921,900,193.87	611,898,618.30
Гэрэл цахилгааны авлага	680,795.00	607,897.00
Түлш халаалтын авлага	29,657,071.16	80,360.00
Дотоод албан томилолтын авлага	11,539.17	
Хоолын авлага	394,604.80	
Эмийн авлага	15,848,193.02	1,792,035.00
Урсгал засварын авлага		
Шуудан холбооны авлага		
Бусад зардлын тооцооны авлага	5,875,307,990.72	609,418,326.30
Хувь хүмүүсээс авах авлага	175,307,227.93	102,346,988.38
УРЬДЧИЛГАА	40,792,155.00	162,196,893.52
Төсөвт байгууллага	-	-
Урсгал Төсөвт байгууллагын Урьдчилгаа		
Бусад урьдчилгаа	40,792,155.00	162,196,893.52
Урьдчилгаа тооцоо	8,006,791.00	33,071,121.07
Бараа материал бэлтгэх урьдчилгаа	5,000,000.00	10,979,922.00
Үндсэн хөрөнгө бэлтгэх урьдчилгаа		15,000,000.00
Цалингийн урьдчилгаа	3,006,791.00	6,469,699.07
Томилолтын урьдчилгаа		621,500.00
Урьдчилж төлсөн зардал	32,785,364.00	129,125,772.45
БАРАА МАТЕРИАЛ	35,230,912,275.66	33,587,201,883.26
Түүхий эд материал	22,102,014,426.23	23,418,210,502.56
Тусгай зориулалттай материал	4,098,823,652.25	3,736,115,078.08
Эм боох материал	15,415,525,394.97	16,114,408,198.89
Дуусаагүй үйлдвэрлэл	540,550,155.98	452,348,437.79
Бэлэн бүтээгдэхүүн	2,047,115,223.03	3,115,338,787.80
Хангамжийн материал	12,271,633,028.85	9,705,674,887.87
Бичиг хэргийн материал	489,294,072.09	368,220,699.01
Аж ахуйн материал	5,026,020,137.76	2,810,308,138.02
Сэлбэг хэрэгсэл	590,432,448.77	592,110,150.53
Түлш, шатах тослох материал	609,573,607.70	362,610,239.78
Барилгын засварын материал	206,511,031.73	212,482,944.39
Хүнсний материал	759,397,521.12	562,674,533.43
Малын тэжээл	657,800.00	2,536,514.98
Баглаа боодол	195,389,967.38	192,996,391.74
Бусад бараа материал	4,394,356,442.30	4,601,735,275.99
Мал амьтад	364,699,900.93	170,402,435.30

Бусад бараа материал	492,564,919.65	292,914,057.53
ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	42,782,123,094.36	36,560,630,954.76
ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	440,884,562,695.54	368,347,323,110.47
Биет хөрөнгө	439,964,792,917.52	367,881,047,994.45
Барилга, байгууламж, орон сууц	300,843,952,178.31	236,813,692,886.44
Барилга, байгууламж орон сууц - Анхны өртөг	546,579,894,765.01	449,663,127,848.57
Барилга, байгууламж орон сууц - Хуримтлагдсан элэгдэл	(245,735,942,586.70)	(212,849,434,962.13)
Авто-тээврийн хэрэгсэл	13,374,592,120.40	9,079,131,151.48
Авто-тээврийн хэрэгсэл анхны өртөг - Анхны өртөг	26,868,525,696.32	19,796,410,629.74
Авто-тээврийн хэрэгсэл - Хуримтлагдсан элэгдэл	(13,493,933,575.92)	(10,717,279,478.26)
Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	73,934,282,579.58	71,768,763,065.43
Машин тоног төхөөрөмж(компьютер) - Анхны өртөг	153,431,385,681.56	155,136,162,347.79
Машин тоног төхөөрөмж(компьютер) - Хуримтлагдсан элэгдэл	(79,497,103,101.98)	(83,367,399,282.36)
Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	8,390,267,816.63	6,928,682,143.66
Тавилга, аж ахуйн эд хогшил - Анхны өртөг	18,890,346,032.36	15,376,988,181.78
Тавилга, аж ахуйн эд хогшил - Хуримтлагдсан элэгдэл	(10,500,078,215.73)	(8,448,306,038.12)
Зам, гүүрийн байгууламж	137,357,686.29	170,594,082.52
Зам, гүүрийн байгууламж - Анхны өртөг	214,861,837.99	259,265,636.99
Зам, гүүрийн байгууламж - Хуримтлагдсан элэгдэл	(77,504,151.70)	(88,671,554.47)
Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	3,000,000.00	3,000,000.00
Бусад үндсэн хөрөнгө	3,247,611,563.89	2,539,304,217.92
Бусад үндсэн хөрөнгө - Анхны өртөг	6,035,930,271.83	5,092,440,941.78
Номын фонд - Анхны өртөг	82,791,384.36	82,884,681.10
Бусад үндсэн хөрөнгө - Хуримтлагдсан элэгдэл	(2,871,110,092.30)	(2,636,021,404.96)
Дуусаагүй барилга, байгууламж	40,033,728,972.42	40,577,880,447.00
Биет бус хөрөнгө	919,769,778.02	466,275,116.02
Програм хангамж	906,439,405.87	431,535,254.71
Програм хангамж - Анхны өртөг	1,701,016,517.01	1,360,220,916.00
Програм хангамж - Хуримтлагдсан элэгдэл	(794,577,111.14)	(928,685,661.29)
Бусад биет бус хөрөнгө	13,330,372.15	34,739,861.31
Бусад биет бус хөрөнгө - Анхны өртөг	41,367,740.00	39,263,250.00
Бусад биет бус хөрөнгө - Хуримтлагдсан элэгдэл	(28,037,367.85)	(4,523,388.69)
НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	483,666,685,789.90	404,907,954,065.23
БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	1,451,594,959.75	456,851,565.86
Өглөг	1,451,594,959.75	456,851,565.86
Ажилчидтай холбогдсон тооцоо	260,706,914.73	65,527,680.82
Цалингийн өглөг	8,948,347.00	4,193,100.60
НДШ-ийн өглөг	208,267,472.49	6,323,930.04
ХАОАТ-ын өглөг	41,935,850.24	52,756,798.18
ҮЭ-ийн өглөг	1,555,245.00	2,253,852.00
Бараа үйлчилгээний зардлын тооцоо	590,244,299.54	210,801,042.17
Гэрэл цахилгааны тооцоо	7,771,611.00	908,216.21
Түлш халаалтын тооцоо	188,634,410.74	6,793,013.00
Шуудан холбооны тооцоо	5,549,527.00	
Цэвэр, бохир усны тооцоо	1,348,000.00	
Тээвэр шатахууны тооцоо	40,537,147.97	6,950,303.00
Хоолын тооцоо	26,368,274.85	18,175,183.00
Эмийн тооцоо	233,437,949.72	65,966,110.29
Байрны түрээсийн тооцоо		13,204,196.27
Байрны засварын тооцоо		
Бусад зардлын тооцоо	86,597,378.26	98,804,020.40
Татаас, санхүүжилт, шилжүүлгийн тооцоо	18,072,969.00	15,872,969.00

Хөрөнгө бэлтгэхтэй холбогдсон тооцоо	2,343,000.00	2,061,000.00
Бусад өглөг	580,227,776.48	162,588,873.87
Байгууллагад төлөх өглөг	541,634,602.25	157,174,629.83
Хувь хүмүүст төлөх өглөг	38,593,174.23	5,414,244.04
Урьдчилж орсон орлого		
Төсөвт байгууллага		
Урьдчилж орсон орлого		
УРТ ХУГАЦААТ ӨР, ТӨЛБӨР		-
Урт хугацаат үнэт цаас		
Санхүүгийн бусад байгууллага		
НИЙТ ӨР ТӨЛБӨРИЙН ДҮН	1,451,594,959.75	456,851,565.86
Засгийн газрын хувь оролцоо	482,215,090,830.15	404,451,102,499.37
Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ Орон нутгийн сан	412,265,815,472.17	316,222,581,069.27
Хуримтлагдсан үр дүн	(120,392,109,257.72)	(63,583,857,363.43)
Өмнөх үеийн үр дүн	(103,701,446,318.30)	(95,898,330,229.55)
Тайлант үеийн үр дүн	(16,690,662,939.42)	32,314,472,866.12
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	190,341,384,615.70	151,812,378,793.53
Бодлогын өөрчлөлт алдааны залруулга	-	-
ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ДҮН	482,215,090,830.15	404,451,102,499.37
ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ДҮН	483,666,685,789.90	404,907,954,065.23

АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ҮР ДҮНГИЙН ТАЙЛАН

Тайлант үе: 2013/01/01 - 2013/12/31

/төгрөгөөр/

ҮЗҮҮЛЭЛТ	12/31/2012	12/31/2013
ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	419,097,374,468	367,686,957,176
Засгийн газрын бусад түвшнээс авах тусламж санхүүжилт	419,097,374,468	367,686,957,176
Улсын төвлөрсөн төсвөөс	320,828,753,777	281,961,199,836
Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	257,644,252,811	217,426,819,701
Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		-
Засгийн газрын нөөц хөрөнгө	4,269,600,000	-
Хөрөнгийн	58,914,900,966	38,298,556,830
Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	-	26,235,823,305
Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив тусламж		15,468,533,591
Төсвийн жилийн явцад УИХаас соёрхон баталсан ЗГ хоорондын гэрээ болон ОУбайгуулл		4,499,964,424
ЗГНХ, Засаг даргын нөөц хөрөнгө түүнтэй адилтгах ангилалдаагүй нөөц хөрөнгөнөөс		890,372,831
Дээд шатны төсвийн захирагчаас төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захи		1,233,167,454
Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого		3,755,001,702
Төсвийн урамшуулал		388,783,302
Бусад шатны (Орон нутгийн) төсвөөс авах санхүүгийн дэмжлэг	4,318,436,750	88,913,240
Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	2,942,366,750	88,913,240
Хөрөнгийн	1,376,070,000	-
Төсөвт байгууллагаас	314,308,400	-
Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт		-
Өр барагдуулах санхүүжилтийн орлого	314,308,400	-
Нийгмийн даатгалын сангаас	93,630,875,541	85,636,844,100
ЭМДС-аас эмнэлгүүдэд олгох санхүүжилт	14,330,568,000	-
НДС-ийн шилжүүлэг	338,567,638	292,822,960
ЭМДС-ийн шилжүүлэг	78,961,739,903	85,344,021,140
Бусад Засгийн газрын тусгай зориулалтын сангаас санхүүжих	5,000,000	-
Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сан	5,000,000	-
ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	47,234,503,294	28,146,865,684
Бараа, үйлчилгээний борлуулалт	47,234,503,294	28,146,865,684
Төсөвт байгууллагуудын ажил, үйлчилгээний орлого	33,311,098,736	28,146,865,684
Үндсэн үйл ажиллагааны орлого	9,286,015,714	11,299,432,443
Үндсэн бус үйл ажиллагааны орлого	2,627,013,331	1,632,917,126
Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	21,398,069,690	15,214,516,115
Захиргааны хураамж	13,923,404,558	-

Шүүхийн шийдвэрийн төлбөр	13,923,404,558	-
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН	466,331,877,762	395,833,822,860
АЖИЛЛАГСДЫН ЗАРДАЛ	208,627,180,198	186,043,585,928
Үндсэн болон нэмэгдэл цалин	188,244,583,597	167,395,846,176
Үндсэн цалин	181,598,306,673	153,820,040,029
Гэрээт ажилчдын цалин	1,924,617,407	1,097,163,365
Унаа хоолны хөнгөлөлт	1,578,356,814	720,357,876
Бусад нэмэгдлүүд	3,143,302,703	11,758,284,906
Үр дүнгийн урамшуулал	54,401,461	7,637,967,350
Илүү цагийн нэмэгдэл	109,265,869	251,810,803
Унаа, болон бусад нөхөн олговор	2,903,664,002	3,730,779,889
Бусад нэмэгдэл	75,971,372	137,726,865
Нийгмийн хамгааллын шимтгэл	20,382,596,601	18,647,739,752
Тэтгэвэр болон тэтгэмжийн шимтгэл	17,613,411,367	16,362,587,665
Тэтгэврийн даатгалын шимтгэл	15,398,953,691	14,274,368,494
Тэтгэмжийн даатгалын шимтгэл	717,339,300	825,864,305
ҮОМШ өвчний даатгалын шимтгэл	1,000,244,381	977,914,608
Ажилгүйдлийн даатгалын шимтгэл	496,873,994	284,440,257
Эрүүл мэндийн даатгалын хураамж	2,769,185,234	2,285,152,087
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	177,835,201,129	154,846,024,334
Бараа үйлчилгээний урсгал зардал	141,782,481,284	132,383,308,495
Тогтмол зардал	21,186,861,903	19,214,362,490
Гэрэл цахилгаан	3,228,887,136	3,112,228,141
Түлш, халаалт	13,546,639,154	11,687,450,094
Цэвэр, бохир ус	4,411,335,613	4,414,684,255
Үйл ажиллагааны үндсэн үзүүлэлттэй шууд холбоотой зардал	69,177,995,865	68,919,047,746
Хоол	10,087,799,439	10,000,539,911
Эм, вакцин	59,090,196,426	58,918,507,835
Бусад бараа үйлчилгээний зардал	51,417,623,516	44,249,898,259
Бичиг хэргийн зардал	2,178,288,546	1,538,849,469
Тээвэр, шатахуун	6,912,122,249	4,193,521,034
Шуудан, харилцаа холбоо	609,375,791	448,251,977
Дотоод албан томилолт	946,035,940	1,235,604,295
Гадаад албан томилолт	113,092,242	143,605,226
Ном, хэвлэл захиалах, худалдан авах	50,582,973	62,436,414
Эрдэм шинжилгээний ажил хийх Сургалт семинарын зардал		174,835,898
Эрдэм шинжилгээний ажил хийх		-
Жижиг эд хогшил худалдан авах	1,002,238,227	803,286,723
ЖЭХХА \Багаж хэрэгсэл\	288,463,943	281,120,957
ЖЭХХА\Тавилга\	64,470,832	89,993,946
ЖЭХХА\Хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэл\	41,360,468	57,488,497
ЖЭХХА \Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх зүйлс\	604,011,994	368,196,185
ЖЭХХА\Програм хангамж\	3,930,990	6,487,137
Нормын болон дүрэмт хувцас, зөөлөн эдлэл	778,590,928	659,581,546
Төлбөр хураамж, жижиг татварууд	1,000,876,916	517,279,616
Харуул, хамгаалалтын зардал	155,900	-
Банкны үйлчилгээний хураамж		-
Төрийн өмнөөс гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр	825,904,321	725,408,026

ТӨГАҮ \Өмгөөлөл, хуулийн зөвлөх үйлчилгээний хөлс\	1,167,800	-
ТӨГАҮ \Уран бүтээл хийлгэх, бэлтгүүлэх\	4,694,000	-
ТӨГАҮ \Эрдэм, шинжилгээ, судалгааны ажлын хөлс\	87,175	-
Төрийн өмнөөс гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээ	145,530,790	140,226,492
ТӨГАҮ \Ажил олгогчийн урамшуулал???\	3,372,100	-
ТӨГАҮ \Мэдээллийн технологийн үйлчилгээний хөлс \	240,400,419	281,731,146
ТӨГАҮ \ Аудит, баталгаажуулалт зэрэглэл тогтоох үйлчилгээний хөлс (гадаад) \	59,415,233	44,984,367
ТӨГАҮ \Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж \	92,562,451	39,554,912
ТӨГАҮ \Аудит, зэрэглэл тогтоох үйлчилгээний хөлс (дотоод) \	45,212,538	29,482,284
ТӨГАҮ \Эд хөрөнгийн даатгал\	3,502,795	53,000
ТӨГАҮ \Тээврийн хэрэгслийн даатгал\	83,984,418	76,025,694
ТӨГАҮ \Галын даатгал\	3,966,000	-
ТӨГАҮ \Харуул, хамгаалалтын хөлс \	125,576,471	102,926,800
ТӨГАҮ \Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо\	16,432,132	10,423,332
Маягт хэвлүүлэх зардал	36,882,190	86,891,622
Урсгал засвар	3,477,842,688	2,480,336,036
Биеийн тамирын уралдаан, тэмцээний зардал	17,662,677	9,565,075
Гадаадын зочны зардал	20,021,490	39,191,168
Бусад зардал		-
Засварын зардал	55,372,660	22,935,033
Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	30,444,834,058	27,636,640,697
Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	874,495,018	1,403,423,734
Бараа материал акталсны зардал	724,971,802	569,033,482
Ажил, үйлчилгээний хөлс	26,492,578	-
Хог хаягдал устгах, цэвэрлэх зардал	1,321,784,321	1,499,221,189
Хөтөлбөр арга хэмжээний зардал	36,052,719,845	22,462,715,839
Төсвийн эрх захирагчдын арга хэмжээний зардал	23,300,776,564	6,784,189,327
Мал аж ахуйн үржлийн зардал	23,075,355	33,660,766
Дотоодын уралдаан, тэмцээний зардал	790,425	-
Шинжлэх ухааны сэдэвт ажлын зардал	190,154,139	-
Улсын нөөцийн бараа худалдан авах зардал	14,434,184,559	884,191,592
Эм, эмнэлэгийн хэрэгсэл	14,434,184,559	884,191,592
Мэдээлэл, сурталчилгааны ажил (гадаад, дотоод)	15,153,100	20,995,099
Урьд оны өр	67,604,020	-
Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх арга хэмжээ	46,200,000	-
Бусад төвлөрсөн арга хэмжээ	7,176,671,943	4,028,251,285
Урьд оны төсвийн хэмнэлтийн зарцуулалт	145,205,401	138,006,018

	Ахмадын жилийн зардал	80,000	-
зардал	Сургалт, хурал, зөвлөгөөний	1,201,657,622	1,679,084,567
	Хичээл, үйлдвэрлэлийн дадлага, сургуулилт	113,443,462	123,101,654
	Төрийн албан хаагчдыг мэргэжил дээшлүүлэх, мэргэшүүлэх зардал	798,422,507	1,352,995,600
	Гадаад сургалт, семинарт оролцох зардал	1,100,000	-
	Сургалт, семинар зохион байгуулах зардал	288,691,654	202,987,313
	Засгийн газрын мөрийн хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон зардал	1,947,353,777	2,225,802,738
	Дотоодын эх үүсвэрээр санхүүжүүлж байгаа хөтөлбөр төсөл, арга хэмжээ	2,116,515,187	1,171,800,096
	Дотоодын эх үүсвэрээс санхүүжүүлж байгаа	2,116,515,187	1,171,800,096
	Бусад төсөл арга хэмжээ	62,353,695	-
	Баяр наадмын зардал	3,365,284	-
	Шагнал, тэтгэмжийн зардал	58,988,411	-
	Төсвийн хуваарилагдаагүй зардал	8,625,720,622	12,280,923,679
	Бусад төсөл арга хэмжээ	8,625,720,622	12,280,923,679
	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ, ҮНДСЭН ХӨРӨНГИЙН АШИГЛАЛТ	60,546,215,018	-
	Хөрөнгө оруулалт	60,546,215,018	-
	Дотоод эх үүсвэрээс	58,302,658,311	-
	Төсвийн хөрөнгө оруулалт-барилга байгууламж, төсөл арга хэмжээ	27,915,815,063	-
	Төсвийн хөрөнгө оруулалт тоног төхөөрөмж	18,612,394,155	-
	Төсвийн хөрөнгө оруулалт их засвар	10,398,379,093	-
	Орон нутгийн хөрөнгөөр санхүүжих	1,376,070,000	-
	Урьд оны эх үүсвэрээс	2,243,556,707	-
	Төсвийн хөрөнгө оруулалт-барилга байгууламж, төсөл арга хэмжээ	477,706,707	-
	Төсвийн хөрөнгө оруулалт тоног төхөөрөмж	1,735,000,000	-
	Төсвийн хөрөнгө оруулалт их засвар	30,850,000	-
	ТУСЛАМЖ, ШИЛЖҮҮЛЭГ	8,398,740,108	6,032,972,104
	Олон улсын байгууллагуудад	-	13,566,403
	Олон улсын гишүүний татвар, хандив		13,566,403
	Засгийн газрын бусад түвшний нэгжүүдэд олгосон	8,398,740,108	6,019,405,701
	Төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	3,653,542,080	6,019,405,701
375	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт		-
	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,653,542,080	5,778,965,422
	Төсвийн хуваарилаагүй зардал		240,440,279
380	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	-	-
382	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	-
386	Төсөвт байгууллагад олгох санхүүжилт	-	-
388	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	-
	Нийгмийн даатгалын санд олгох	4,745,198,028	-

татаас		
Нэг иргэнд нормативаар олгох зардал	4,745,198,028	-
402 Тусгай зориулалтын сан болон бусад		-
409 Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сан		-
НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН ЗАРДАЛ	26,712,236,635	13,727,737,328
Нийгмийн даатгалын зардал	135,723,251	134,586,583
413 Нийгмийн даатгалын зардал		-
418 Тэтгэврийн нөхөн олговор		-
Тэтгэмжийн даатгалын сан	135,723,251	134,586,583
Хөдөлмөрийн чадвараа түр алдсаны тэтгэмж	87,346,127	66,457,124
Жирэмсний, амаржсаны эхийн тэтгэмж	48,377,124	68,129,459
Нийгмийн халамжын зардал	170,370,911	108,237,556
Ажил олгогчоос өгөх бусад тэтгэмж	26,406,142,472	13,484,913,189
Мөнгөн хэлбэрээр	37,065,778	6,125,251
Нэг удаагийн тэтгэмж	29,472,916	6,125,251
Бусад	7,592,862	-
Эмчилгээний төлбөр	499,942,000	500,000,000
Тэтгэвэрт гарахад нь олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	8,846,668,882	9,942,494,600
Төрийн албан хаагчийн нэг хүүхдийн сургалтын төлбөр		-
Нэг удаагийн буцалтгүй тусламж	1,561,552,392	364,133,627
Ээлжийн амралтаар нутаг явах унааны зардал	596,000	-
Төрийн албан хаагчийн гэр бүлд олгох мөнгөн тусламж	9,029,140	-
Шагнал, урамшил	280,235,783	233,832,668
Хөдөө, орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчид олгох тэтгэмж	15,171,052,497	2,438,327,043
Төлбөр, хураамж	170,370,911	108,237,556
Актын төлбөр, торгууль	32,113,596	-
Газрын төлбөр	97,374,062	82,228,194
Тээврийн хэрэгслийн татвар	40,883,254	26,009,362
БУСАД ЗАРДАЛ	401,235,318	916,125,218
Бусдын өмчийг ашигласны зардал	372,377,132	916,125,218
Байрны түрээс	371,455,432	916,125,218
Суваг ашигласны түрээс	921,700	-
Бусад зардал ба алдагдал	28,858,186	-
Найдваргүй авлагын алдагдал	999,990	-
Хөрөнгийн бусад зардал	27,858,196	-
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	482,520,808,405	361,566,444,912
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН	(16,188,930,643)	34,267,377,948
Гадаад валютын ханшийн зөрүү, үнийн зөрүү		-
Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны олз	16,195,336	16,113,241
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН	16,195,336	16,113,241
Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	517,927,632	1,969,018,323
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	517,927,632	1,952,905,082
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН	(16,690,662,939)	32,314,472,866

АУДИТ ХИЙСЭН ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН

Тайлант үе: 2013/01/01 - 2013/12/31

/төгрөгөөр/

ҮЗҮҮЛЭЛТ	ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ОРУУЛСАН КАПИТАЛ	ДАХИН ҮНЭЛГЭЭНИЙ НӨӨЦ	ХУРИМТЛАГДСАН ҮР ДҮН	ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХУВЬ ОРОЛЦООНЫ НИЙТ ДҮН
2011 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	410,605,825,231	202,297,555,281	(108,432,890,272)	504,470,331,626
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт		(11,956,170,665)	(5,275,234,911)	(17,231,405,576)
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	410,605,825,231	202,297,555,281	(103,157,655,361)	509,745,725,151
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт				-
Тайлант үеийн үр дүн	1,659,990,241		(11,959,218,986)	(10,299,228,745)
2012 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	412,265,815,472	190,341,384,616	(120,392,109,258)	482,215,090,830
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт			24,493,779,028	24,493,779,028
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	412,265,815,472	190,341,384,616	(95,898,330,230)	506,708,869,858
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	(96,043,234,403)	(38,529,005,822)		(134,572,240,225)
Тайлант үеийн үр дүн		-	32,314,472,866	32,314,472,866
18 2013 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	316,222,581,069	151,812,378,794	(63,583,857,363)	404,451,102,499

АУДИТ ХИЙСЭН МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

Тайлант үе: 2013/01/01 - 2013/12/31

/төгрөгөөр/

ҮЗҮҮЛЭЛТ	12/31/2012	12/31/2013
ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	419,558,978,337	359,576,700,250
Засгийн газрын бусад түвшнээс авах тусламж санхүүжилт	419,558,978,337	359,576,700,250
Улсын төвлөрсөн төсвөөс	320,828,753,777	273,263,775,419
Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	257,644,252,811	217,426,819,701
Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		-
Засгийн газрын нөөц хөрөнгө	4,269,600,000	-
Төсвийн хуваарилаагүй зардал		-
Хөрөнгийн	58,914,900,966	38,298,556,830
Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	-	17,538,398,887
Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив тусламж		1,119,117,960
Төсвийн жилийн явцад УИХаас соёрхон баталсан ЗГ хоорондын гэрээ болон ОУбайгуулл		8,239,056,009
ЗГНХ, Засаг даргын нөөц хөрөнгө түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөнөөс		1,696,723,865
Дээд шатны төсвийн захирагчаас төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захи		558,410,449
Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого		5,419,216,547
Төсвийн урамшуулал		505,874,057
Тусгай зориулалтын шилжүүлгийн санхүүжилт		-
Бусад шатны (Орон нутгийн) төсвөөс авах санхүүгийн дэмжлэг	4,318,436,750	88,913,240
Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	2,942,366,750	88,913,240
Төсвийн хуваарилаагүй зардал		-
Хөрөнгийн	1,376,070,000	-
Төсөвт байгууллагаас	663,936,500	-
Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт		-
Өр барагдуулах санхүүжилтийн орлого	663,936,500	-
ТЕЗ-аас олгосон санхүүжилт		-
Нийгмийн даатгалын сангаас	93,742,851,310	86,224,011,591
ЭМДС-аас эмнэлгүүдэд олгох санхүүжилт	14,429,583,000	-
НДС-ийн шилжүүлэг	572,343,108	1,090,518,607
ЭМДС-ийн шилжүүлэг	78,740,925,202	85,133,492,984
Бусад Засгийн газрын тусгай зориулалтын сангаас санхүүжих	5,000,000	-
Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сан	5,000,000	-
ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	26,561,924,658	12,339,082,527
Бараа, үйлчилгээний борлуулалт	26,561,924,658	12,339,082,527
Төсөвт байгууллагуудын ажил, үйлчилгээний орлого	11,073,174,379	12,339,082,527
Үндсэн үйл ажиллагааны орлого	8,860,384,658	11,029,588,165
Үндсэн бус үйл ажиллагааны орлого	2,212,789,720	1,309,494,362
Урьд оны төсвийн хэмнэлтийн орлого		-
Захиргааны хураамж	15,488,750,279	-
Шүүхийн шийдвэрийн төлбөр	15,488,750,279	-

ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН	446,120,902,994	371,915,782,777
АЖИЛЛАГСДЫН ЗАРДАЛ	196,721,995,757	186,136,746,929
Үндсэн болон нэмэгдэл цалин	177,207,614,074	167,479,072,499
Үндсэн цалин	171,348,448,887	150,367,826,753
Гэрээт ажилчдын цалин	913,184,150	428,869,322
Унаа хоолны хөнгөлөлт	2,723,936,393	1,074,498,831
Бусад нэмэгдлүүд	2,222,044,643	15,607,877,592
Үр дүнгийн урамшуулал	12,358,000	10,045,167,271
Унаа, болон бусад нөхөн олговор	1,801,763,843	5,142,119,838
Бусад нэмэгдэл	407,922,800	420,590,483
Нийгмийн хамгааллын шимтгэл	19,514,381,683	18,657,674,431
Тэтгэвэр болон тэтгэмжийн шимтгэл	16,435,865,195	16,069,232,203
Тэтгэврийн даатгалын шимтгэл	14,351,131,115	13,790,157,219
Тэтгэмжийн даатгалын шимтгэл	652,402,237	925,262,550
ҮОМШ өвчний даатгалын шимтгэл	991,393,026	1,015,922,654
Ажилгүйдлийн даатгалын шимтгэл	440,938,818	337,889,780
Эрүүл мэндийн даатгалын хураамж	3,078,516,488	2,588,442,228
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	133,730,549,502	118,693,312,601
Бараа үйлчилгээний урсгал зардал	107,020,888,387	104,825,440,535
Тогтмол зардал	20,520,306,589	19,478,113,524
Гэрэл цахилгаан	3,171,686,719	3,118,846,130
Түлш, халаалт	12,968,225,580	11,945,454,200
Цэвэр, бохир ус	4,380,394,291	4,413,813,194
Үйл ажиллагааны үндсэн үзүүлэлттэй шууд холбоотой зардал	68,884,767,670	69,407,889,909
Хоол	9,970,397,710	9,934,090,908
Эм, вакцин	58,914,369,960	59,473,799,002
Бусад бараа үйлчилгээний зардал	17,615,814,128	15,939,437,101
Бичиг хэргийн зардал	1,142,076,332	1,134,251,512
Тээвэр, шатахуун	6,467,132,417	4,142,012,212
Шуудан, харилцаа холбоо	501,671,612	444,729,705
Дотоод албан томилолт	923,844,797	1,181,720,557
Гадаад албан томилолт	98,416,242	141,453,115
Ном, хэвлэл захиалах, худалдан авах	61,845,386	53,636,761
Эрдэм шинжилгээний ажил хийх		205,318,568
Сургалт семинарын зардал		-
Жижиг эд хогшил худалдан авах	1,012,037,910	1,330,368,945
ЖЭХХА \Багаж хэрэгсэл\	367,808,505	489,126,576
ЖЭХХА\Тавилга\	52,836,168	119,947,542
ЖЭХХА\Хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэл\	122,447,778	167,953,002
ЖЭХХА \Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх зүйлс\	461,976,949	549,644,985
ЖЭХХА\Програм хангамж\	6,968,510	3,696,839
Нормын болон дүрэмт хувцас, зөөлөн эдлэл	1,539,491,440	1,625,709,165
Төлбөр хураамж, жижиг татварууд	323,505,780	390,762,221
Харуул, хамгаалалтын зардал		-
Банкны үйлчилгээний хураамж		-
Төрийн өмнөөс гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр	818,813,923	810,030,341
ТӨГАУ \Уран бүтээл хийлгэх, бэлтгүүлэх\		-
ТӨГАУ \Эрдэм, шинжилгээ, судалгааны ажлын хөлс\	95,175	-
Төрийн өмнөөс гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээ	223,104,085	259,242,159

ТӨГАҮ \Мэдээллийн технологийн үйлчилгээний хөлс \	268,014,105	294,474,479
ТӨГАҮ \Аудит, баталгаажуулалт зэрэглэл тогтоох үйлчилгээний хөлс (гадаад) \	49,042,712	41,811,051
ТӨГАҮ \Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж \	77,313,198	50,093,265
ТӨГАҮ \Аудит, зэрэглэл тогтоох үйлчилгээний хөлс (дотоод) \	54,149,683	38,202,143
ТӨГАҮ \Эд хөрөнгийн даатгал\	2,152,792	-
ТӨГАҮ \Тээврийн хэрэгслийн даатгал\	92,592,609	71,214,593
ТӨГАҮ \Харуул, хамгаалалтын хөлс \	38,739,470	44,326,800
ТӨГАҮ \Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо\	13,610,095	10,665,852
Маягт хэвлүүлэх зардал	22,965,000	7,105,000
Урсгал засвар	2,692,043,578	1,701,484,869
зардал	9,142,800	4,935,475
Гадаадын зочны зардал	18,904,490	34,900,455
Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	66,611,254	-
Байрны түрээс	323,340,888	921,397,298
Хог хаягдал устгах цэвэрлэх зардал	1,593,970,279	1,809,620,903
Хөтөлбөр арга хэмжээний зардал	26,709,661,115	13,867,872,067
зардал	8,686,493,347	6,084,735,486
Төсвийн эрх захирагчдын арга хэмжээний дотоод)	23,330,800	30,928,039
Урьд оны өр	569,347,900	-
арга хэмжээ	46,200,000	-
Бусад төвлөрсөн арга хэмжээ	6,861,671,692	4,074,887,446
Урьд оны төсвийн хэмнэлтийн зарцуулалт	251,258,332	236,678,865
Сургалт, хурал, зөвлөгөөний зардал	934,684,623	1,742,241,136
сургуулилт	53,476,359	103,861,695
Хичээл, үйлдвэрлэлийн дадлага, Төрийн албан хаагчдыг мэргэжил дээшлүүлэх, мэргэшүүлэх зардал	839,541,642	1,463,924,258
зардал	41,666,622	174,455,183
Сургалт, семинар зохион байгуулах	1,941,269,053	2,456,152,738
Засгийн газрын мөрийн хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон зардал	3,169,508,389	2,232,158,503
Дотоодын эх үүсвэрээр санхүүжүүлж байгаа хөтөлбөр төсөл, арга хэмжээ	3,169,508,389	2,232,158,503
Дотоодын эх үүсвэрээс санхүүжүүлж байгаа Засгийн газрын нөөц хөрөнгө /Орон нутгийн нөөц хөрөнгө/	-	-
Бусад төсөл арга хэмжээ	-	-
Шагнал, тэтгэмжийн зардал		-
Төсвийн хуваарилагдаагүй зардал	12,912,390,326	3,094,825,340
Бусад төсөл арга хэмжээ	12,912,390,326	3,094,825,340
ТУСЛАМЖ, ШИЛЖҮҮЛЭГ	27,134,804,789	6,573,346,865
Олон улсын гишүүний татвар, хандив		13,566,403
олгосон	27,134,804,789	6,559,780,462
Засгийн газрын бусад түвшний нэгжүүдэд	8,950,291,881	6,344,588,287
Төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	8,950,291,881	6,344,588,287
Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	8,950,291,881	6,344,588,287

Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	122,831,655	215,192,174
Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт		-
Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		-
Төсвийн хуваарилаагүй зардал	122,831,655	215,192,174
Нийгмийн даатгалын санд олгох татаас	18,061,681,253	-
Нэг иргэнд нормативаар олгох зардал	18,061,681,253	-
НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН ЗАРДАЛ	27,552,055,142	14,357,493,010
Нийгмийн даатгалын зардал	330,507,407	775,353,567
Нийгмийн даатгалын зардал		-
Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сан		-
Тэтгэмжийн даатгалын сан	330,507,407	775,353,567
Хөдөлмөрийн чадвараа түр алдсаны тэтгэмж	146,987,256	566,827,760
Жирэмсний, амаржсаны эхийн тэтгэмж	183,520,151	208,525,807
Ажил олгогчоос өгөх бусад тэтгэмж	27,045,020,600	13,465,283,580
Нэг удаагийн тэтгэмж	6,675,890	2,051,881
Эмчилгээний төлбөр	499,942,000	500,000,000
Тэтгэвэрт гарахад нь олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	9,026,179,550	9,942,494,600
Төрийн албан хаагчийн нэг хүүхдийн сургалтын төлбөр		-
Нэг удаагийн буцалтгүй тусламж	525,010,944	355,738,072
Ээлжийн амралтаар нутаг явах унааны зардал	596,000	-
Шагнал, урамшил	220,228,753	223,879,188
Хөдөө, орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчид олгох тэтгэмж	16,766,387,463	2,441,119,839
Төлбөр, хураамж	176,527,135	116,855,863
Актын төлбөр, торгууль	32,113,596	-
Газрын төлбөр	94,985,611	88,782,260
Тээврийн хэрэгслийн татвар	49,427,928	28,073,603
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН	<u>385,139,405,189</u>	<u>325,760,899,405</u>
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	60,981,497,805	46,154,883,372
Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан	62,830,933,479	45,571,532,284
ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН	62,830,933,479	45,571,532,284
ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	(62,830,933,479)	583,351,087
НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	(1,849,435,674)	901,423,746
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	2,719,015,890	869,580,215
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	869,580,215	1,771,003,962

АУДИТ ХИЙСЭН ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН

Тайлант үе: 2013/01/01 - 2013/12/31

/төгрөгөөр/

ҮЗҮҮЛЭЛТ	ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	ГҮЙЦЭТГЭЛ	ЗӨРҮҮ	ХУВЬ
НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	463,890,140,100.00	415,831,455,530.49	48,058,684,569.51	90
НИЙТ ЗАРЛАГЫН ДҮН	463,890,140,100.00	415,831,455,530.49	48,058,684,569.51	90
УРСГАЛ ЗАРДЛЫН ДҮН	402,935,910,100.00	393,669,646,470.49	9,266,263,629.51	98
Бараа, үйлчилгээний зардал	388,846,875,800.00	380,373,494,417.10	8,473,381,382.90	98
Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	169,077,567,060.00	166,808,447,854.90	2,269,119,205.10	99
Үндсэн цалин	150,152,815,960.00	149,929,180,913.72	223,635,046.28	100
Нэмэгдэл, урамшил	694,304,100.00	567,705,903.00		82
Гэрээт ажилчдын цалин	121,482,000.00	56,762,910.05	64,719,089.95	47
Унаа хоолны хөнгөлөлт	6,666,502,200.00	6,216,618,669.00	449,883,531.00	93
Үр дүнгийн урамшуулал	11,442,462,800.00	10,038,179,459.13		88
Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	18,857,274,200.00	18,551,004,510.60	306,269,689.40	98
Тэтгэврийн даатгал	12,136,557,208.00	13,773,831,554.04	(1,637,274,346.04)	113
Тэтгэмжийн даатгал	1,229,594,263.00	854,268,892.27	375,325,370.73	69
Ажилгүйдлийн даатгал	333,595,914.00	337,889,779.66	(4,293,865.66)	101
ҮОМШӨ ний даатгал	1,774,152,183.00	1,015,922,653.55	758,229,529.45	57
Байгууллага төлөх ЭМД ийн хураамж	3,383,374,632.00	2,569,091,631.08	814,283,000.92	76
 БАРАА ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ УРСГАЛ ЗАРДАЛ	200,912,034,540.00	195,014,042,051.60	5,897,992,488.40	97
Тогтмол зардал	21,364,165,400.00	19,449,555,899.93	1,914,609,500.07	91
Гэрэл цахилгаан	3,503,873,380.00	3,117,123,836.02	386,749,543.98	89
Түлш, халаалт	12,965,572,920.00	11,924,925,199.83	1,040,647,720.17	92
Цэвэр, бохир ус	4,894,719,100.00	4,407,506,864.08	487,212,235.92	90
Бараа, үйлчилгээний бусад зардал	179,547,869,140.00	175,564,486,151.67	3,983,382,988.33	98
Бичиг хэрэг	922,848,400.00	1,102,070,600.28	(179,222,200.28)	119
Тээвэр (шатахуун)	4,110,639,600.00	4,046,493,274.64	64,146,325.36	98
Шуудан холбоо	511,707,900.00	437,374,614.09	74,333,285.91	85
Дотоод албан томилолт	780,283,000.00	801,120,564.70	(20,837,564.70)	103
Гадаад томилолт /арга хэмжээ/	75,209,800.00	135,994,214.50	(60,784,414.50)	181
Ном хэвлэл авах	59,359,300.00	54,354,686.61	5,004,613.39	92
Эрдэм шинжилгээний ажил	116,330,800.00	116,330,800.00	-	100
Эд хогшил худалдан авах	2,575,022,010.00	2,668,985,156.04	(93,963,146.04)	104
Багаж хэрэгсэл	845,395,710.00	814,175,158.68	31,220,551.32	96
Тавилга	853,770,100.00	777,506,948.41	76,263,151.59	91
Хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэл	330,040,000.00	225,999,416.17	104,040,583.83	68
Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх зүйлс	515,936,200.00	836,371,642.40	(320,435,442.40)	162
Програм хангамж	29,880,000.00	14,931,990.38	14,948,009.62	50

Тоног төхөөрөмж			-	
Нормын хувцас зөөлөн эдлэл	1,562,735,800.00	1,583,999,472.65	(21,263,672.65)	0
Хоол	10,179,403,400.00	9,859,134,690.80	320,268,709.20	97
Эм	57,978,099,830.00	58,227,183,178.05	(249,083,348.05)	100
Урсгал засвар	1,292,782,400.00	1,610,962,982.09	(318,180,582.09)	125
Төлбөр хураамж болон бусад зардал	275,000.00	99,736,436.34	(99,461,436.34)	36268
Гадаад зочны зардал	62,750,000.00	34,900,455.00	27,849,545.00	56
Биеийн тамирын уралдаан тэмцээн	8,000,000.00	4,031,875.00	3,968,125.00	50
Байрны түрээсийн зардал	907,573,900.00	906,106,418.00	1,467,482.00	100
Төвлөрсөн арга хэмжээ	263,122,400.00	167,424,400.00	95,698,000.00	64
Орон нутгийн хувиарлагдаагүй зардал	10,000,000.00	7,105,000.00	2,895,000.00	71
Маягт хэвлэх зардал	10,000,000.00	7,105,000.00	2,895,000.00	0
Урьд оны өр	785,675,200.00		785,675,200.00	0
Сургалт, хурал, зөвлөгөөний зардал	1,561,045,900.00	1,547,001,772.36	14,044,127.64	99
Хичээл, үйлдвэрлэлийн дадлага	53,923,400.00	52,543,053.96	1,380,346.04	97
Төрийн албан хаагчдыг мэргэжил дээшлүүлэх, мэргэшүүлэх зардал	1,471,416,000.00	1,463,924,258.40	7,491,741.60	99
Сургалт, семинар зохион байгуулах	35,706,500.00	30,534,460.00	5,172,040.00	86
Нэг иргэнд ноогдох нормативаар тооцсон зардал	85,094,116,100.00	84,776,043,440.84	318,072,659.16	100
Мөрийн хөтөлбөрт тусгагдсан зарим арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	3,972,638,500.00	2,456,152,737.67	1,516,485,762.33	62
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний хөлс, төлбөр хураамж	2,195,116,400.00	776,425,013.89	1,418,691,386.11	35
Уран бүтээл хийлгэх, бэлтгүүлэх	40,000.00		40,000.00	0
Эрдэм, шинжилгээ, судалгааны ажлын хөлс			-	
Төрийн өмнөөс гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээ	1,554,529,100.00	227,369,924.00	1,327,159,176.00	15
Мэдээллийн технологийн үйлчилгээний хөлс	333,976,700.00	294,655,963.37	39,320,736.63	88
Аудит, баталгаажуулалт зэрэглэл тогтоох үйлчилгээний хөлс (гадаад)	43,823,500.00	41,811,051.00	2,012,449.00	95
Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	65,129,300.00	48,646,624.50	16,482,675.50	75
Аудит, зэрэглэл тогтоох үйлчилгээний хөлс (дотоод)	42,989,500.00	37,984,143.00	5,005,357.00	0

Эд хөрөнгийн даатгал			-	
Тээврийн хэрэгслийн даатгал	76,901,500.00	70,964,656.50	5,936,843.50	92
Харуул, хамгаалалтын хөлс	63,177,700.00	44,326,800.00	18,850,900.00	70
Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	14,549,100.00	10,665,851.52	3,883,248.48	73
Мэдээлэл сурталчилгааны зардал	87,045,000.00	30,428,039.00	56,616,961.00	35
Хог хаягдал устгах, цэвэрлэх	1,674,919,500.00	1,728,067,532.42	(53,148,032.42)	103
Дотоодын эх үүсвэрээс санхүүжүүлж байгаа	2,738,919,300.00	2,387,058,796.70	351,860,503.30	87
Зээлийн үйлчилгээ	22,249,700.00		22,249,700.00	0
Гадаад зээлийн үйлчилгээний төлбөр	22,249,700.00		22,249,700.00	0
Татаас ба урсгал шилжүүлэг	14,089,034,300.00	13,296,152,053.39	792,882,246.61	94
Өрх гэрт олгох шилжүүлэг	13,942,125,700.00	13,165,729,787.19	776,395,912.81	94
Нэг удаагийн тэтгэмж урамшуулал	800,000.00	2,051,881.00	(1,251,881.00)	256
Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж, нэг удаагийн урамшуулал, дэмжлэг	13,941,325,700.00	13,163,677,906.19	777,647,793.81	94
Тэтгэвэрт гарахад нь олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	10,356,254,400.00	9,815,548,892.00	540,705,508.00	0
Ээлжийн амралтаар нутаг явах унааны зардал			-	
Нэг удаагийн буцалтгүй тусламж	343,263,200.00	309,101,494.15	34,161,705.85	90
Эмчилгээний төлбөр	500,000,000.00	500,000,000.00	-	100
Шагнал, урамшил	200,609,200.00	180,566,999.04	20,042,200.96	90
Хөдөө, орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчид олгох тэтгэмж	2,541,198,900.00	2,358,460,521.00	182,738,379.00	93
Төлбөр, хураамж	132,496,200.00	116,855,863.20	15,640,336.80	88
Ахмад настай, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд олгох 1000,0			-	
Газрын төлбөр	104,677,900.00	88,782,260.20	15,895,639.80	85
Тээврийн хэрэгслийн татвар	27,818,300.00	28,073,603.00	(255,303.00)	101
Гадаад шилжүүлэг	14,412,400.00	13,566,403.00	845,997.00	94
Олон улсын байгууллагын гишүүний татвар	14,412,400.00	13,566,403.00	845,997.00	94
ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	60,954,230,000.00	22,161,809,060.00	38,792,420,940.00	36
Дотоод хөрөнгө оруулалт	31,996,400,000.00	14,735,165,763.00	17,261,234,237.00	46
Төсвийн хөрөнгөөр санхүүжих	16,497,300,000.00	9,558,428,832.00	6,938,871,168.00	58
Тоног төхөөрөмж	15,499,100,000.00	5,176,736,931.00	10,322,363,069.00	33
Хөрөнгийн шилжүүлэг	8,819,100,000.00	7,426,643,297.00	1,392,456,703.00	84
Төсөвт газрын их засвар	8,819,100,000.00	7,426,643,297.00	1,392,456,703.00	84

Гадаад зээлээс санхүүжих хөрөнгө оруулалт	20,138,730,000.00		20,138,730,000.00	0
Авто замын байгууламж	20,138,730,000.00		20,138,730,000.00	0
ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	463,889,740,100.00	415,819,825,110.14	48,069,914,989.86	90
Гадаад төслийн зээлээс санхүүжих	21,453,484,500.00		21,453,484,500.00	0
ЭМД-аас санхүүжих	85,423,061,960.00	85,133,492,984.24	289,568,975.76	100
Үндсан үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	8,729,296,600.00	11,029,588,165.47	(2,300,291,565.47)	126
Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	558,972,600.00	1,309,494,361.60	(750,521,761.60)	234
Төсвөөс санхүүжих	262,630,808,340.00	233,562,113,132.99	29,068,695,207.01	89
Тусгай зориулалтын шилжүүлгийн санхүүжилт	85,094,116,100.00	84,785,136,465.84	308,979,634.16	100
Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		869,580,215.42	(869,580,215.42)	
Мөнгөн хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		436,381,318.07	(436,381,318.07)	
БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	156.00	156.00	0.00	
АЖИЛЛАГСАД БҮГД	19,391.00	19,773.00	-382.00	
Удирдах ажилтан	324.00	327.00	-3.00	
Гүйцэтгэх ажилтан	13737	13,947.00	-210.00	
Үйлчлэх ажилтан	5,196.00	5,378.00	-182.00	
Гэрээт ажилтан	134.00	121.00	13.00	